

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HEDETESEK:
6-hasabos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási sor 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, december 18.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesztékek: Már nem püspök.**
- A képviselőház ülése.**
- Olasorság a venezuelai konfliktusban.**
- A Nemzeti Szövetség a hazai iparért.**
- Haynau és Rüdiger.**
- A kenyérszűrés-bizottság ülése.**
- Kormányválság küszöbén.**
- A csángó-kiállítás megnyitása.**
- Récsa Sándor aktái.**
- Mangrát nem erősítették meg.**
- A finn-amerikai.**
- A kenyérszűrés kezdete.**
- Tanítók egy utaskeresztelés ellen.**
- Böhm Adolf sétája.**
- Gigány-ének.**
- Zsuzsanna a Jellinek-ügyből.**
- Tárcsa: A leány, meg a legény.** Irta: Kövér L.
- Regény-Csarnok: A róma-párisi expresszve-**
- nat.** Fordította: Ritt Gyula.

Már nem püspök.

Arad, december 17.

Félesztendővel ezelőtt, Mangra Vazul megválasztásának napján, ezekkel a szavakkal kommentáltuk a püspökválasztó zsinat eredményét:

— *Kormány, mely Mangrát megerősíti, a hazaárulás kormánya lesz Magyarországon.*

És kezdetét vette a magyar közvélemény kétségbeesett harca egy elfogult és elvakult nemzetiségi csoporttal szemben; a rend és békeszeretet küzdelme a rendbontók és izgatók ellenében; a hazafiság viaskodása a hazaárulás ellen. Félesztendőig tartott az élet-halál tusa; hat hosz-

szu hónap kellett hozzá, hogy a jobbik ügyé legyen a diadal.

Nem akadt kormány Magyarországon, mely magára merete volna sütni a hazaárulás bélyegét: *Mangra Vazul püspökké választását nem erősítette meg a király.*

A hazafias önértzet jóleső hangján adjuk közre e hirt, mert a tiltakozó királyi szó koszorút font a magyar lobogóra. Kiáltvány ez a trón zsámolyáról, mely végig száll a hazán, és megpezsdi a vért minden magyar kebelben, mert ümepélyes az a pillanat, mikor összedobban egy uralkodó szíve a nemzet millióival.

Az aradi püspöki szék a mai naptól fogva gazdátlan megint. Mangra Vazul, ki majdnem feje lett az aradi gör. kel. egyházmegyének, a mai naptól fogva *már nem püspök.* Hogy a történetek után vikáriusnak megmaradhat-e, nem kutatjuk; lesz felettes hatósága a helynök urnak, rövidesen intézze az el vele a lelkiismeret paragrafusát az egyházi törvények szerint.

Bennünket csak az aradi püspöki szék sorsa érdekel. A közel jövő párttusáinak ez áldatlan színhelye.

Mangra bukása végre magához téríthetné a Mangra-párt alatt ismert megtévelyedett csoportot, átérthetnék ezek a királyi intelem súlyát, s beláthatnák, hogy nem a boldogulásba, hanem a romlásba vezetni őket a gyűlölet hitvallása.

De Mangrákat rosszul ismeri az, aki ennyi bölcsességet tételez fel róluk. Nem az egyenes utat tapossák ők, hanem a fa-

natizmus utvesztőjét. Ha egyik bálványuk kidől, állítanak más hamis istent helyébe.

Csodálatos megtévelyedését tapasztaljuk a hitérzésnek egy értelmileg tekintélyes csoport lelkében, mikor látjuk, hogy nem annak fejére igyekezik tenni a díszes püspöki süveget, aki lelkének morális erejével közelebb vezérli hiveit az istenhez: hanem annak erőszakolja ki a legmagasabb egyházi méltóságot, akinél az érdekek vásárjává sülyed a püspöki szék.

A királyi szó, mely elbukatta Mangrát, nem politikai szózat volt, hanem az erkölcsi rend helyrehozása. A közmórából kivánczolt vissza oda, ahonnan elűzték szentségtelen kezek.

De szólott a királyi szózat a magyar nemzet bujkáló ellenségeinek is.

A magyar nemzet szuverenitását hirdeti a Felsőség manifesztációja, azt az ezer éves töltésre épült felsőbbséget, mely a nemzetiségekre pazarolt védelem és szeretet helyett hálátlanságot és féktelen gyűlöletet kapott cserébe.

A megürült püspöki szék jelöltjeivel nem kívánunk foglalkozni ezuttal. A mai nap kiengesztelő hangulatát ne zavarja meg a pártviszály; legyen ez a nap a magyar nemzeti érzés karácsony ünnepe, melyen egybeforr a Felsőség iránti lelkesezés a lángoló hazaszeretettel. . . . .

A hó sűrű pelyhekben hull odakünn; a tél betakarta fehér köpönyeggel a világot.

T A R C S A

A leány, meg a legény.

Irta: Kövér Ilma.

Még két esztendővel ezelőtt is milyen könnyű, szinte repeső szívvel sietett a régi kocsmá udvarára Salgó Boris, akit apátlan árva volta arra kényszerített, hogy alig 16 éves korában maga láson kenyere után. Cseléd sorát a fővárosban kezdte. Ha falubelijével akart találkozni, rendszerint a nagy kocsmá udvarán kereste fel őket hetivásár előtt való estén. Ott mindig hallott az otthonaikról.

Most is ott ödögött Salgó Boris a kocsmá előtt; de úgy ám, mint akinek olyan van a rovasán, ami végett ferde szemmel nézheti még a vadidegen is.

Kiléste azt a pillanatot, mikor már valamennyien az ivóba telepedtek, csak épen a vén Füstös István majszolta estebédjét a szekere bakján.

Oda sompolygott hozzá a Boris leányzó.

— Minden jókat kívánok István bátyámnak.

Volt valami kicsinylő, de meg szánakozásteli is a vén ember barázdavert arcúlatán, amint lenézett a közeledő vászoncselédre, csöndesen dohogta:

— Neked is szógám.

A leány ráemelte fénytelen szemét, me-

lyeknek ragyogását a sok köny mosnatta el így időnek előtte. Beesett ábrázata, félték viselkedése részvétre indította még azt is, aki tudott a felől a dolog felől.

Füstös István egy nyeléssel lenyomta a torkán a szalonna kisérétében bekebelezett hatalmas falat kenyeret, aztán kissé foghegyről vetette oda a kérdést:

— Hát hogyan megy a sorod, Boris?

— Köszönöm kérdésed — felelt a leány anélkül, hogy akár azt mondaná: jó, akár azt: rossz. De hisz aki ránézett, egy tekintetből láthatta, hogy nincs mit irigyelni Salgó Boristól.

— Hát úgy van az hugám, nehéz rovas az élet. Már kinek kinek . . . . .

A lány erre se felelt; csak valami nedves-ség-féle lepte el a két szemét.

— Mit csinálnak az otthoniak? — kérdezte aztán nagy féltéken.

— Már mint az édes anyád és a testvér-hugod? Amit eddig: szegyenkeznek miattad . . . . .

Ha kérdeztél, kimondtam; kérdés nélkül hallgattam volna róla. Azt mondja az édes anyád, a Zsuzsa ángyom, hogy kerüld a szülőfaludat messziről, mert ott annyi a becsületed, mint a legutolsóinak. Nem itélem el a följegedése miatt, mert ha az én Julis lányom kerül vala a te sorsodra, ezzel az élő kezemmel fojtottam volna bele a lélegzetet.

Salgó Boris lesütötte idő előtt megfontolt

ábrázatát. Nem védekezett. Kezdetben megpróbálta tisztázni magát; azzal mentegette a szegyenét, hogy: hisz, esküszóval fogadta az a legény: ha leszolgálta a katona esztendejét, hát feleségül veszi őt, — a gyermeke anyját. Még azt se hozta fel védekezésül, hogy ha már bünbe esett, hát nem tetézte azzal, hogy el-eméssze azt, aki semminek se okozója, de rá-áldozza egész keresetét, hogy pénzen vásároljon egy kis szeretetet, gondos ápolást az ártatlannak.

Nem védekezett, mert egy hosszú, kinos esztendő alatt megtanulta, hogy neki nincs mentsége; hogy ő egy elveszett teremtes, akire olyan szemmel néz, aki csak tud a sorsa felől, mintha a világ összes bünét ő követte volna el.

Pedig hát mit tett voltaképpen? Hitt; hitt annak a szónak, amit az igaz szerelem köntösébe bujt képmutatás suttogott az ő gyöngelányfülébe.

Ugy, ugy, a lány, az a gyöngö és a férfi az erősebbik. Így tartják ezt kezdetlen-kezdet óta. És mégis követ dobnak rá az emberek, elveszett teremtesnek nézik, ha ez a gyöngö nem tud erősebb lenni annál az erősnél . . . . .

Hát igen, kezdetben sok keserves könny-be került Salgó Borisnak, hogy így megcsalódott a hitében; de idővel úgy hozzá szokott a megaláztatáshoz, hogy csak néha-néha sirt fel benne az igazság szava: „Miért egyedül én vagyok a bünös?!”

De nem hullott alá annyi hópehely, ahány meleg dobbanással óhajtja holnap egy nemzet szíve, hogy:

— *Éljen a király!*

**

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 17.

Komoly vitatkozás folyt ma is a kivándorlás körül. Sokan szóltak hozzá, de valamennyi szónok rövidre fogta a beszédet és inkább tanácsokkal szolgáltak a kivándorlás megakadályozására és módosításokat ajánlottak.

A karzatok azonban ma már meglehetősen üresek voltak; a közönséget részint az egyhangú komoly vita, részint a felhős, hideg, borongós ködös idő tartotta vissza. Az ülésteremben olyan sötétség uralkodott, hogy a hírlapírók páholyában csak tapogatóztak a tudósítók és a panaszkodás megindult az egész vonalon.

— Hát ezért költöttünk annyit a parlamentre! — hangzott minden oldalon.

A panaszt megszívlelte az elnök és azt mondta, legyen világosság és lőn világosság. A hírlapírók páholyok csillárai kigyuladtak és most már vidáman folyt a munka.

Részletes tudósításunk a következő:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Cseh Ervin miniszterek.

Elnök kevéssel fél 11 óra előtt nyitja meg az ülést és bemutatja az irományokat.

Belicska Béni előadó jelenti, hogy Sipeky Sándor, Balogh Mihály és Kelemen Géza mandátumait a 30 nap fenntartásával igazolták.

Szöcs Pál jegyző jelenti, hogy Papp Zoltán indítványt jegyzett elő, amelyben a képviselők mentelmi jogának ki nem terjesztése mellett megbeszélendőek volnának azok a módosítók, amelyek szerint a képviselők nevei meg ne hurcoltassanak.

Elnök javaslatára Papp Zoltán az indítványt pénteken az ülés elején indokolja meg.

Következett

(a kivándorlási törvényjavaslat)

tárgyalása.

Mandel Pál mindenekelőtt köszönetet mond a kormányelnöknek a javaslat betérjesztéséért, amely javaslatot felette szükségesnek tart. Ez után Csernochral polemizálva, mindenekelőtt megjegyzi, hogy helyesli a törvény liberális felfogását, mert ha egyszerűen megtilánók a

kivándorlást, fogházzá változnók át az ország. (Tetszés.)

Különbben is a kivándorlást semmiféle törvényjavaslattal sem lehet megszüntetni; csak a kivándorlás okainak megszüntetésével lehet megszüntetni a kivándorlást is. (Elnök helyeslés.)

Csernoch igen élénken támadta meg a közigazgatást és ennek rossziaságával is megokolta a kivándorlást. Szólt úgy tapasztalta, hogy a hol a legjobb a közigazgatás, ott is tömeges a kivándorlás. Tehát nem a közigazgatás az oka, hanem inkább az, hogy nálunk minden ember földbirtokra törekszik és miután azt igen kevesen szerezhethetnek, innen főképpen a nagy elkeseredés. Egyes emberek nagy földbirtokokat szereznek meg és a nagybirtokok akadályozzák a kisbirtokok szerzését, sőt fennmaradását is.

Buzáth Ferenc: A Schossbergerek!

(Az aradi vaggongyárról)

Mandel Pál: Nagyobb baj az, hogy külföldiek keresnek nálunk nagy számban birtokot és jövedelmüket a külföldön költik el, sőt külföldi munkásokkal is dolgoztatnak. (Tetszés.) Sajnálja, de ki kell mondania, hogy a földbirtokosok nálunk mintegy jallanzót képeznek az ipar és kereskedelem ellen, holott e két tényező mozdíthatja elő a gazdagodást és ezek fejlesztésével lehet majd némiképp megszüntetni a kivándorlást. Pedig éppen a földbirtokosoknak kell megteremteni az ipart. (Tetszés.)

Még kell szüntetni a kivándorlásra kényszerítő okokat, nevezetesen közigazdasági életünk termékenyítővé tételével, akkor, ha nem is fog megszűnni, de legalább is csökkenni fog a kivándorlók száma. Először is ipari munkát kell teremteni. Csak ez tarthatja benn a munkásokat. Ez azonban általánosnak kellene megcsinálni. Aradon például a vaggongyár redukálta a munkát és mire az állam újból megrendelni jött, a munkások már Amerika felé vitorláznak.

Az volna még a javaslata, hogy a holtkezi birtok eladási tilalmát szüntessék meg. Nagy bajnak tartja a szellemi tőke kivándorlását is. Így számos nagy emberünk él külföldön, a kiket itt benn nem tudunk megtartani. Így Bácsben, Zúriehben, nires tudós, magyar származású tanárok vannak. A javaslatot elfogadja. (Elnök helyeslés.)

Kossuth Ferenc: Attól tart, hogy a javaslattal még emelkedni fog a kivándorlás, mert az ezután bizonyára olcsóbb lesz és az ügynököknek könnyebb lesz az üzérkedés is, ha csak a kormány nem gyakorol majd nagyobb ellenőrzést, mint eddig gyakorolt. Azt szeretné, hogy ha már növekedik is a kivándorlók száma, főképpen arra kell iparkodni, hogy külföldön megtartsuk őket a magyar hazának. E célból is, de különösen azért, hogy a kiván-

dorlók támaszt nyerjenek a magyar állam részéről künn is, azt óhajtja, hogy a külföldön, illetve első sorban Amerikában, bővítve a kivándorlók özőnlének, a kormány megbízottakat küldjön ki a kivándorlóknak tanácsosai, erkölcsi támogatással való ellátására.

Jól tudja, hogy az Egyesült Államok féltékenyen őrzik intézményeiket és ezért nem politikai hatóságnak kell e biztosoknak lenniök. hanem csupán társadalmi bizottuknak szabad lenni. Végül nagy elismeréssel nyilatkozik az Amerikában élő katolikus és protestáns lelkészeknek, akik künn hazafias misztiót teljesítenek és akik mindenkép megérdemlik az elismerést. (Elnök helyeslés minden oldalon). Örül, hogy az elismerést pártkülönbség nélkül honorálják, mert az illető lelkészek nagy missziójukban legalább az ország halálját lássák. (Általános helyeslés). A javaslatot elfogadja. (Helyeslés).

(A földesurak pusztulása).

Bornemlssza Lajos a földbirtokos osztály pusztulásáról beszél hosszabban. Szintén a földbirtok könnyű megszerzését óhajtja. A szegény népet jó tanácsokkal kellene ellátni, hogy megélhetését biztosítsa. Az amerikai kivándorlók honvágyáról is szól és ezek hazajövetelét kellene megkönnyíteni. Az amerikából kapott levelekből azt tapasztalja, hogy sokan csak azért nem akarnak hazajönni, mert a három évi katonáskodástól fének. Ha biztosítanák őket arról, hogy a póttartalékba sorozzák őket, akkor számosan hazajönnének. Ezt kellene ki eszközölni. (Elnök helyeslés). A javaslatot elfogadja. (Helyeslés).

Wilczek Frigyes gróf csupán azt a megjegyzést teszi, hogy a kivándorlásra csábítók büntetését tulenyhöknek tartja és szigorubb büntetést óhajt. A javaslatot különben szintén elfogadja.

Sághy Gyula elfogadja a javaslatot és azt örömmel üdvözli, de azt óhajtja, hogy tegyék lehetetlenné azon kivándorlók visszatését, kik a külföldön államellenes üzelmeket követtek el. (Helyeslés).

Szederkényi Nándor attól fél, hogy a tótok lassanként mind kivándorolnak Amerikába. Már sehol sem látni üveges és drótos tótokat. A kivándorlás megakadályozására mindent el kell követni és attól tart, hogy ez a javaslat csak előmozdítja kivándorlást. Szigorú ellenőrzést kíván. A javaslatot különben elfogadja.

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után

Artur Mihály néppárti a zsidókat is okolja a kivándorlásért. A nép bajain segíteni kell. A javaslatot elfogadja.

(A miniszterelnök.)

Elnök a vitát bezárja.

Széll Kálmán miniszterelnök tiltakozik Arturral szemben mindenekelőtt az ellen, hogy

Salgó Boris kevés szóval bucsút vett Füstös Istvántól és ahogy jött, úgy suhant ki, akár a rövid életű árnyék.

Pedig hát üzenete lett volna az otthoniak számára; bírói akarta küldeni, amivel a jóképű reménység biztatgatja pár nap óta.

Ugy harmadik szájából hallotta két nappal ezelőtt, hogy Gergely Márton, a János apja elhalálozott.

Erre toltá bűnét a legény annak idejében; ezzel tisztáozta magát a leány előtt.

Nem vehetlek el, Boris lelkem, mert minden jussomból kitagadna a főnlátó apám; de azonfölül még agyon is ütne, ahol utjába akadnék.

Most hát meghalt a nagyralátó Gergely Márton és Salgó Boris azt akta hazazüzeni, hogy holnap elmegyén abba a faluba, ahol Gergely János lakik, mióta visszament katonáéktól és lelkére beszél a csábítójának.

Mihelyt odaváló szekeret talált, utrakelt Salgó Boris.

Lelkének egyik felére a reménység fűzött szárnyat, a másik felét az a kétség nyomta ólomsúlyyal, amelyik már valósággal hozzánőtt az elgyötört szívéhez.

Aspen déli harangszóra értek abba a faluba, amelynek legtakarosabb háza most már Gergely János tulajdona.

Méabusan kongott a harang.

Attól kérdezte elsőben Salgó Boris: „Félém hajlik e ujra a kedvesem elpártolt szíve?” Csalafinta módon felelt a harang ércnyel-

ve. Egyszer ezt kongatta: „Féléd, féléd; aztán meg ezt: „Elpártolt, elpártolt!”

Ugy tudta meg a kecsistől, hogy melyik a Gergely János háza az idegen faluban. Afelé irányozta lépteit.

Már csak két házikó volt közte. Egyszerre visszahőkölt. Bár hozzája készült, váratlanul találta magát Gergely Jánossal szemben.

— Adjon Isten, János, én vagyok. Nem ismer? — szólt kis vártatva.

Mintha rég elfeledt bűnei tértek volna vissza kísértet képében, úgy nézett a legény a lányra.

Szakgatottan ejtette a kérdést:

— Mit keressz te itt, Boris?

— Kelmedet, meg a jobbik szívet. Hallottam, hogy az édes apja elhalálozott. Most hát semmi se tiltja attól, hogy visszaadja a tisztességemet, hogy apja legyen annak a nyomorult senkifunak.

— Már hogy én feleségül vegyelek téged?

Miután látta a kislékű legény, hogy a lány két kezét összekulcsolja és úgy könyörög azért, a mit más markába szorongatott méreggel, vagy egyéb gyilkoló szerszámmal csikar ki attól, aki az első szóra vonakodik jóvá tenni, amit ellene vétett, bátrabban, szinte gunyos hetykeséggel vágta oda a megismélt kérdést.

— Már hogy én feleségül vegyelek? Hát azt már nem teszem, galambom.

Rimánkodó volt a lány hangja, rimánkodó

volt a tekintete és tehetetlen rimánkodásba olvadt föl egész lénye.

— De hisz megesküdt erre! . . .

— Nem tudok felőle. És ha is, sok olyat hallottam rólad még a városban, a mi felold az esküm alól.

— De ki az akarója annak, a mit rám mondanak? . . . Csakis kelmed. Igaz, úgy bánnak el velem, mint az utoisó ronggyal.

— Aztán ilyen asszonyt vegyek én el feleségül, babám? — dobta oda félvállról Gergely János.

— Ne feledje el kelmed, hogy miatta hull rám minden gyalázat.

— Már mint én miattam? Aztán hol erre a bizonyosság?

— Az Istennél! kiáltott föl kétségbeesetten Boris.

Magasra emelte a két karját, mintha így akarna balekapaszzkodni abba a láthatatlan kézbe, amely megvédelmezi őt a fekete gyanúsítástól.

— Egyéb dolga van annak, mint hogy minden könnyelmű teremtsenek a pártijára keljen. Egy szó, mint száz, csak tiszta erkölcsű lánynak köti be a fejét Tatár Gergely János.

És ezzel gunyosan lépkedett el a leány előtt.

A leány csak hagyta, nézte tehetetlenül. Aztán felülkerekedett benne a büszkeség, a mely utját állta abban, hogy utána rohanjon,

érdekszövetség volna, a mely a kivándorlást előmozdítani és a népet elszegényíteni akarja. Abban a meggyőződésben van, hogy ezt a javaslatot pártkülönbség nélkül elfogulatlanul bírálják meg. (Tetszés.) Jól tudja, hogy a gazdasági jólét előmozdítása szüntetheti meg első sorban a kivándorlást. Mindenki, aki előmozdítja akármely módon a megélhetését a népnek, aki bármiképpen hozzájárul a gazdasági jólét emeléséhez, az ország javát mozdítja elő. (Élénk helyeslés.) Itt az okokat megszüntetvén, a kivándorlási ügynökök csábításai ellen kell megtorló intézkedéseket tenni, másrészt mert ezek a fő motívumai a kivándorlásnak. A kivándorlás nálunk valóságos mánia most, kivándorlási láz van nálunk. Teljesen megszüntetni nem lehet, de korlátozni a kivándorlást lehetséges, hiszen ez is a főcélja a javaslatnak. Elisméri, hogy egyes módosításokat eszközölni kell, mert a tapasztalatokat tekintetbe kell venni. (Élénk helyeslés.)

Felkiáltások balról. Örülnek a módosításnak. Száll minisztereinek: Annak örülnek, hogy a miniszter tudja, hogy a tapasztalatok módosítást követelnek. (Élénk tetszés.) Igen örül, hogy a javaslatot köztetszéssel fogadták. (Élénk helyeslés.)

Kossuthnal szemben megjegyzi, hogy a kormányközöket nem lehet köiföldön alkalmazni, mert ebbe egy állam se egyeznék bele.

Hiszen Magyarországon sem engednek meg hogy itt valamely külföldi állam kormányköltséget tartson. Az érintkezést csak társadalmi uton lehet fenntartani. A minisztereinek rekedten, alig érthető hangon beszél és a javaslatot elfogadásra aiánlja. (Általános helyeslés.) A javaslatot általánosságban egyhangulag elfogadták.

A részletes tárgyalás során a javaslat két szakaszát elfogadták.

A vitát ho nap folytatják.

Olaszország

a venezuelai konfliktusban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 17.

A venezuelai bonyodalom eseményeiben már Olaszországnak is szerepe van. Washingtonból táviratozzák a következőket: Az olasz nagykövet ma kijelentette Hay külügyminiszter előtt, hogy Olaszország azt remélte, hogy épp úgy, mint Franciaország, követeléseinek kielégítő rendezését fogja kapni Venezuelától. Az angol és német ultimátum után tehát határozott, de udvarias hangú jegyzéket intézett Venezuelához, de választ várva, nem nyult erő-

beléje csimpajkózzék és egyetlen szóval is kényszerítse szava betartására.

Hagyta, hadd menjen, ha már a szíve enygyire elpártolt tőle.

Gergely János pedig vissza se fordult többé. Nagy hetykén ment a szép zsindeyes házig. Ott betért.

A legjámborabbik ábrázatával szólalt meg: — A feleletért jöttem gazduramhoz, a melylyel tegnap adása maradt a nevemben itt járt Kazó Péternek.

A módos gazda két kezét nyújtotta a szíves látás pecsétjéül így felelt:

Nagy tisztesség a házamra, hogy lányomra vetéd szemeidet, Gergely János; mert hisz nyilvánvaló rólad, hogy derék, jóra való legény vagy.

— Derék, jóra való legény?! . . .

És még csak el se futotta ábrázatát a szégyen, meg se mozdult a lelkiismerete Gergely Jánosnak erre a kijelentésre.

Émelt fejével vette a dicsérő szöveget a legény. Kiegyenesedett szálak alakja és ezzel ledobta válláról utoisó maradékát is annak a bűnnek, amelynek egész terhe arra a gyöngye leányra sulyosodott, aki sorsa alatt megtörve, meghunyászkodva vonszolta vissza a város felé az ő keresztjét.

Mert hát az erős gyöngye, gyáva a bűn felét magára venni, hadd cipelje az a gyöngynek nevezett isten teremtése.

lyes rendszabályokhoz. Amde Venezuela válasza, a mely az olasz követeléseket visszautasította, határozottan sértő volt Olaszországra nézve, úgy, hogy Olaszország kénytelen volt Németország és Anglia flottatüntetéséhez csatlakozni.

Olaszország eljárását a külügyi hivatalban teljesen méltányolják. Az olasz nagykövet biztosította a külügyminisztert, hogy Olaszország teljesen a szerint fog cselekedni, a hogy Roosevelt elnök a Monroe-elméletét értelmezte.

Washington, december 17.

Olaszország a venezuelai német-angol akcióhoz aként csatlakozott, hogy magára nézve is elismerte azt a feltételt, hogy területet megszállni nem szabad. Minthogy Hay külügyminiszter eddig nem kapott Európából híreket a Bowen carracasi követ által javasolt választott bírósági elintézésre vonatkozólag, ma utasította az Egyesült-Államok londoni, berlini és római követeit, hogy újra felhívják az illető kormányok figyelmét erre a dologra és gyors nyilatkozatot eszközöljenek ki.

Carracas, december 17.

Mielőtt a szövetséges hajórajok a la guayrai kikötőben elkobozták a venezuelai hajókat, a német parancsnok a következő üzenetet küldte a venezuelai hajók kapitányainak:

Uralkodóm parancsára és mint a nyugat-indiai német hajók parancsnoka felkérem önt, hogy a zászlót azonnal vonja be és a hajót a legénységgel egyetemben tíz perc alatt hagyja el. Ez nem hadirendszabály Németország részéről, hanem ez csak a végett történik, hogy hajóját előzetesen lefoglaljuk, hogy Venezuelát jogos követeléseink elismerésére kényszerítsük. Ha felhívásunknak nem tesz eleget és hajóját védelmezni akarja, köteleles vagyok önt ebben erőszakkal megakadályozni.

La Guayra, december 16.

Tegnap reggel a Charybdis és Quall angol hadihajók ideértek. A városban erre nagy izgatottság támadt. A vár parancsnoka felkérte a francia, spanyol és németalföldi konzulokat, hogy angol csapatok partraszállása esetén lépjenek közbe és vegyék elejét az erőd megtámadásának, mert neki az az utasítása van, hogy az erődöt kiürítse, de ha megtámadják, meg kell védenie az erődöt. Az angol hadihajók azonban délután 5 órakor elvonultak.

Páris, december 17.

A Matin jelenti Carracasból tegnapi kelettel, hogy az Egyesült Államok és Spanyolország követe, valamint az olasz ügyvivő a venezuelai kormánynak jegyzéket adott át, amelyben mind a hárman a legtöbb kedvezmény jogát követelik országuk számára, ha Venezuela Németország és Anglia követeléseit elfogadja. Franciaországnak nincs szüksége ilyen lépésre, mert ez a jog már a legutóbbi egyezmény alapján megilleti. Mochow-ot, a venezuelai nemzeti párt vezérét Carracasba várják. Azt hiszik, hogy megérkezésekor nagy tüntetések lesznek. A szabadon bocsátott újságírókat tegnap megint letartóztatták, mert megint mozgalmat készítenek elő Castro ellen. A republikánus párt vezetői kijelentették, hogy nem vállalnak közöséget Castroval Anglia és Németország ellen. Sajnálják ugyan az országban esett sérelmeket, de azt mondják, hogy a három év óta követett politikának szükségképpen elő kellett idéznie e mostani helyzetet. Castroval tehát lemondása kérdéséről akarnak tárgyalni.

Washington, december 17.

Roosevelt elnök ma hosszasan tanácskozott a kabinet tagjaival a venezuelai helyzetről. Olyan határozatot nem hoztak, a mely alkalmas lehetne arra, hogy az Egyesült-Államok eddigi magatartását megváltoztassa.

Washington, december 17.

Nem valószínű, hogy amerikai hadihajókat küldjenek La Guayrába, mert attól tartanak, hogy a hajók megjelenése zavarba hozhatná a szövetséges hatalmasságokat és felbátoríthatná Castro-t.

A Nemzeti Szövetség a hazai iparért.

(Fölhívás a közönséghez.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 17.

A karácsonyi vásár alkalmából megszívlelendő, hazafias felhívást adott ki az Aradi Nemzeti Szövetség. Azt az időszakot, a mikor a tél forgalma a legélénkebb, a hazai ipar pártolásának propagandájának akarja javára fordítani. Nem új dolog az iparpártolás hívó szözege, de most, a mikor a hazai ipar érdekeit a külföldről veszedelmesen fenyegetik, aktuálisabb, mint valaha. Ha eddig az iparpártolás jelgei nem lobogtak oly diadalmas zászlókon, a mint az kívánatos lett volna: most talán nagyobb fogamatja lesz a hazafias szándéknak.

A fölhevás, a melyet az Aradi Nemzeti Szövetség nemzetiségi osztályának elnöksége és tagjai irtak alá, egész terjedelmében így szól:

Kérelem és felhívás.

Aradváros hazafias közönségéhez és kereskedőjéhez!

A német vámtarifát elfogták. Az államszínét a hazafiság menti. A németek és sovén gondolkodó elemek előtt Kardorff neve fogalomná nőtte ki magát.

Okoljunk más nemzetek példáján! Tanuljunk amíg nem késő és lehetőleg a külföld kárán! Két év óta halljuk a porosz junkerek fenyegetését, most a fenyegetés ténynyé vált; — kiábrándulhatunk, segítsünk magunkon amíg nem késő, mert a szomszéd nemzetek a mi rovásunkra védekeznek.

Lobogjon fel hát, ha más nem, a híres magyar szalmatüz, ne csak fogadkozzunk, de tartsuk is meg azon többszöri elhatározásunkat, hogy lehetőleg a magyar ipart fogjuk pártolni. Erre legjobb alkalom a közeledő karácsony ünnepe.

Szeretett hazánk is várja tőlünk az „angyalifiat”; adjuk, hozzuk meg nekik az által, hogy kedveltjeinknek csakis a magyar mű- és házi-ipar által előállított eredeti és hasznos tárgyakat vásároljunk.

Védekezzünk mindenféle vámtarifa ellen azzal, ami legsikeresebb: ne vegyünk külföldi árut, mutassuk meg, hogy komolyan el vagyunk határozva nemzeti iparunkat tényekkel, nemcsak vezércikkkel a legerélyesebben, a leghatározottabban támogatni.

Csak azt vásároljunk, a mi magyar!

Elégedjünk meg a hazával!

Mutassuk meg az osztráknak, hogy akarunk és tudunk a saját lábunkon járni!

A leghatározottabban félre a gablonczi, a pforzheimi és norinbergi árukkal!!! Mindenütt csak hazait követeljünk és vásároljunk!

Számítunk hazafias kereskedelmünkre, elvárjuk és ha kell, követeljük annak vezetőitől, hogy első sorban magyar árut kínáljanak és hirdessenek.

Ha nem kell a szomszédnak a magyar buza, liszt, szarvasmarha, ne kelljen, ne adjuk oda pénzünket sem!

Hajdanában veszély esetén véres kardot hordoztak az országban; a veszélyi küszöbükön van, a hajdani véres kard lebegjen most is minden jó hazafi lelki szeméi előtt!

Tüntessünk az idei karácsonyi vásáron és tüntetésünk hatását bizton megéri az, akinek szánva van!

Adja Isten, hogy úgy legyen!

Péterffy Antal, az „Aradi Nemzeti Szövetség” nemzetiségi osztályának elnöke. Sztójka József, az „Aradi Nemzeti Szövetség” titkára. Bácskai Béla dr., Bejczy Árpád, Czédly Károly dr., Kabdebó János dr., Kara Győző, Kristyó János, Kovács Vince, Lócs Rezső, Madarász Antal, Magyary Ferenc, Marschall Lajos dr., Nagy Kálmán, Sztanity Máttyás, Szalay Károly dr., Tolnai János dr., a nemzetiségi osztály tagjai.

MULATSÁGOK.

(=) Az atléta bál. A január 3-án tartandó atléta bál rendező bizottsága ma küldötte szél a bál meghívókat. Elegáns, egyszerű meghívók ezek, melyeket az ízléses külsőn kívül az tesz érdekessé, hogy az összes klubtagot, vagyis a rendezőség névsorát tartalmazza. A meghívó közepén a klub monogramja, A. A. C. lát-ható halvány kék víznyomásban s a körül ugyancsak víznyomásban olvasható a fölírás: *Aradi atléta bál, 1903. évi január hó 3-án.* Ma este különben a Fehér Kereszt elé kihúzták a lobogót, mely tíz méter hosszú és messzire hirdeti, hogy ujév után harmadnapon nagy bál lesz az emeleten.

Haynau és Rüdiger.

(Epizód a világsi gyásznapiokból.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 17.

Orosz kutfók nyomán sok érdekes adata került már nyilvánosságra a világsi fegyverletétel történetének. Ezeknek a sötét napoknak emlékét érdekesen eleveníti föl mostanában egy szentpétervári tudományos folyóirat: a *Ruszkaja Szetarina* (Odon Régiségek). Az orosz armádia egyik nyugalmazott törzstisztje mondja el a *Lászlók harcának*, mint a szabadságharcot nevezi, szomorú epizódjait, amiket még nem jegyeztek fel a dicsőséges idők krónikásai.

A világsi gyász napról emlékezve, elbeszéli, hogy mikor a honvédek lerakták a fegyvert, Rüdiger tábornok, az orosz sereg vezére, a magyar nemzet hősiessége iránt való tiszteletének kifejezése képen a magyar tiszteknek meghagyta fegyvereiket. Erről az elhatározásról kötelességszerűen értesíteni kellett az osztrák hadsereg főparancsnokát s ezt a feladatot a kurlandi származású Köchli őrnagyra bízta, aki személyesen vitte meg Haynau-nak a fővezér üzenetét. Mikor Haynau végigfutotta az orosz tábornok levelét, idegesen elsápadt, majd borzasztó gonosz vonás öntötte el arcát, s szája rángatózni kezdett:

— Megfoghatatlan, megfoghatatlan! — kiabálta magánkivül — ezeknek a susztereknek meghagyni a kardot! Meg kell tébo-lyodnom!

Köchli őrnagy, aki átérzte, hogy Haynau kitörése az oroszokat illető szemrehányás, nem habozott a válaszszal:

— A magyar tiszték semmi esetre sem suszterek. Azok nemes katonák.

Haynau toporzékoló dühében.

— Mit ért ön az alatt, hogy nemes katonák?

— Nemes az, — volt a felelet — aki fegyvert visel és megveri az ellenséget. Miután a magyarok önéket többször elpáholták, tökéletesen nemes embereknek kell őket tartanom.

A vértanúk hóhérja halálsápadtan pattant föl a helyéről. Haik, szakgatott hangon szólalt meg:

— Ilyen durva magaviselet az osztrák főparancsnokkal szemben, példás büntetést érdemel. Meg fogom kérni Rüdiger tábornokot, hogy vonja őnt felelősségre.

Asztalához ült és levelet írt az orosz fővezérnek, elpanaszolva a történeteket. A levelet magának Köchli őrnagynak kellett tábornokához vinnie. Rüdiger kérdőre fogta követjét:

— Mondd el őszintén, miféle gorombaságot mondál Haynau-nak?

Az őrnagy felháborodva beszélt el a jelenetet, s hangsúlyozta, hogy mint katonáknak a leigázott ellenfelek iránt ezzel a fellépéssel kellett tiszteletét kifejezni. Rüdiger generális mosolyogva fordult sarkon, s a legközelebbi való alkalommal Köchli őrnagyot küldte követségbe az osztrák fővezér sátrába.

Igy mondja el ezt a nevezetes és eddig ismeretlen epizódot az orosz tiszt, aki ezzel a megemlékezésével is tanúságot tesz róla, hogy a fehér cár katonái ama szomorú időkben igazán megbecsülték vitézségét a magyarnak.

Kormányválság küszöbön.

(Széll Kálmán lemond?)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 17.

Hogy Széll Kálmán miniszterelnök újra fölvetette a tárgyalások fonalát Körber osztrák miniszterelnökkel: újra megindultak Bécsből a válsághírek. Ezuttal meglehetősen komoly formában érkezik a híre Széll Kálmán lemondásának, amely a kiegyezés érdekében állítólag a közel jövő eseménye lesz.

Bécsi politikai körök értesülése szerint, amint a *Kel. Értesítő*-nek táviratoz-zák, a kiegyezés döntő fordulat előtt áll. Erdemleges különbség a két kormány között nincsen; a nehézségek a kiegyezési törvények elintézése módjánál merültek föl.

Körber ugyanis nem vállal garanciát, hogy a kiegyezés törvényes elintézése parlamentáris uton sikerülni fog, azaz, hogy a Reichsrath többsége a törvényt a kellő határidőre elfogadja.

Széll Kálmán azonban ellene van, hogy a vámszövetség a 14. §. alapján ujittas-sék meg, mert ez irányban keze meg van kötve.

A helyzettel foglalkozó, mérvadó politikusok mindezek alapján azt jövendölik, hogy Széll Kálmán lemond és helyet fog engedni oly kormánynak, amely hajlandó lesz a kiegyezést a 14. §. alapján, illetőleg annak igénybevételével megkötni.

Budapesti politikai körökben erre nézve nem tudnak határozottat, annyit azonban elismernek, hogy a helyzetet a kiegyezés sorsa igen komolylyá teszi.

A kenyérszító-bizottság ülése.

(Az első ülés. — A kenyérszító helyiség. — A berendezés. — A kenyérszállítás. — Az ügyeletes szolgálat.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 17.

Az a lelkes testület, mely az ingyen kenyér ügyét vállaira vette: a kenyérszító bizottság. megalakulása óta ma tartotta első ülését, melyen a humánus akció eddigi szép eredményének tudomásul vétele mellett a tovább szervezést beszélték meg.

Az értekezletet, melynek Glück Károly Eötvös-utcai lakása volt barátságos színhelye, Leopold Zsigmond a bizottság elnöke vezette.

Az elnök üdvözlő szavai után, Halász Jenő bizottsági jegyző olvasta fel az alakuló gyűlés jegyzőkönyvét, melyet helyeslőleg vettek tudomásul.

Leopold Zsigmond elnök ezután halás köszönetét fejezte ki a sajtó iránt, mely a mozgalomnak főtámasza és diadalra segítője. Majd beszámolt az eddigi eredményekkel. Ugy maga, mint Glück Károly bizottsági tag érintkezésbe léptek Sarlot Domokos főkapitánynyal és támogatását kérték. A főkapitány szívesen megígérte, hogy a kenyérszításhoz közre fog működni a rendőrség is, mely a mellett, hogy a rendet fenntartja, ismeri a szegény népet, s ez által is szolgálatot tehet. A kenyérszításhoz alkalmas helyiség is meg van már a Szabadságtér 9. számú Sonnenfeld féle házban, mely a célnak teljesen megfelelő, élénk forgalmu helyen van.

A kenyérszítóbolt ma már teljesen be van rendezve. Ifj. Czeiler István három asztalt és

padot állíttatott be teljesen ingyen, a Pöhm és Gedeon cég két kését, Domán Sándor egy kályhát adott, utóbbit Kohn József állította fel. Czeiler István címfestő pedig megfestette a helyiség bejárata felé a címtáblát e felirással: *Ingyen kenyér.* Valamennyien ingyen teljesíteték a munkákat. A gyűlés eddig ezernyolcszáz koronát eredményezett, mely összeggel a kenyérszítást meg lehet kezdeni.

Stauber József: Ez az összeg csupán a kezdethez elégséges. Hogy a kenyérszítást a tél egész tartamán folytathassák, még sok áldozatra van szükség.

A begyűlt pénz kezelésére, mint az elnök megjegyezte, pénztáros kell, akire fontos és terhes munka vár. A bizottság egyhangú ohájának engedve, e fáradságos, de szép tisztelet, Glück Károly vállalta el, kit zajosan megjel-neztek.

Bejelentette ezután az elnök, hogy az alakuló gyűlés határozata értelmében több üzlet-tulajdonost szólított fel, hogy adományokat fogadjanak el azok részéről, kiknek kényelmetlen a lapok útján adakozni. A felszólításnak Wallfisch Armin, Maresch Gyula, Erber és Fleischmann, Fejér Gyula, Matzky Károly, Réthy Lipót és fia cégek készséggel tettek eleget.

Kovács Vince ajánlotta, hogy az egyes fogalmal helyeken állítsanak fel gyűjtő-perselyeket.

Stauber József csupán úgy találná a perselyes gyűjtést célravezetőnek, ha a perselyek egész éven át ki lennének függesztve, s a bizottság időnkint ellenőrizné tartalmukat.

Weisz Sándor tapasztalatból mondhatja, hogy a gyűjtő perselyeknek, úgy szólván, semmi hasznuk sincsen.

A bizottság ezzel elejtette a persely-kérdést, s elhatározta, hogy egyelőre csupán a kenyérszító helyiségben állít fel perselyt, melyet Kohn József készített ingyenesen.

Ezután a kiosztásra kerülő kenyér beszerzésére tértek át. Az elnök jelentette, hogy két sütő kilogrammonként kilenc krajcárért hajlandó a kenyeret szállítani, de ezeknél sokkal kedvezőbb ajánlatot tett Kristyóry János, aki hajlandó az összes kenyér-szükségletet ellátni kilogrammonként két krajcárért. Az a nézete az elnöknek, hogy ezt az ajánlatot örömmel és köszönettel fogadhatják el. Ily olcsón az elmúlt két esztendőben nem jutottak kenyérhez, s Kristyóry nagy áldozatot hoz, mikor ily jutányosan szállítja a kenyeret.

A bizottság örvendetesen és teljes elismerésének kifejezésével fogadta az ajánlatot.

Most a kenyérszítás idejének megállapítása került tárgyalásra. Leopold Zsigmond elnök a múlt évi tíz óra és három óra közötti időtartam helyett azt ajánlja, hogy a kenyérszító helyiség reggel 9 órától délutáni egy óráig legyen nyitva.

Révész Adolf a mellett van, hogy reggel kilenc órától délután négyig álljon a szegények rendelkezésére a helyiség, miután ennek egyben az a célja, hogy a hidegben szinylődő emberek melegező szobájául is szolgáljon.

Benedek Árpád helyesli az indítványt, mert a hideg nem kevésbé elviselhetetlen, mint az éhség.

Bácskai Béla dr. azt hiszi reggel kilenc órától délután kettőig teljesen elég az idő a helyiség nyitva tartására. Ez alatt kétszer is ehetik mindenki.

A bizottság a kilenc és két óra közötti időtartamot fogadta el.

Ennek eldöntése után felvetette az elnök a kérdést, hogy a kiosztott kenyeret ott kell-e elfogyasztani a helyszínen.

Stauber József, a múlt évekből nyert tapasztalatai révén azt tartja helyesnek, ha kiki ott fogyasztja el kenyerét. Ha ezt nem tartják be, lehetetlen kibírni a költségeket. Sokkal többet meg lehet a kenyérszításhoz takarítani, mint a mennyit a jelen, rossz gazdasági viszonyok alatt gyűjteni tudnak.

Benedek Árpád ellenkező nézeten van. Gyermek, betegek nem mehetnek a hidegben nagy távolságra kenyérért.

Stauber József kívánatosnak tartaná, hogy azok is kapjanak kenyeret, kik nem mehetnek el érte, de az egész akció sikere érdekében, legalább egyelőre lehetetlennek tartja ezt. Ha majd hat hétezer korona egybegyűl, nem lát semmi akadályt. Egyébként Budapesten is így van, hol pedig megfelelő anyagi eszközök álla-

nak az ingyen kenyér rendelkezésére s ahol ezt az ügyet a lehető legtökéletesebben igyekeznek szervezni.

A bizottság elhatározta, hogy csak azoknak ad kenyert, kik a helyszínen fogyasztják el.

Rendezni kellett még a kenyérosztásnál való felügyelet kérdését. Glück Károly felajánlotta, hogy egy értelmes és arra való segédje a kenyérosztás idejének nagy része alatt jelen lesz. A kenyér-szelést városi negyedmesterek végzik, kiknek ebben már nagy gyakorlatuk van. A bizottsági tagok közül megígérték ez irányban szolgálatukat a következők: Glück Károly naponta 9 órától 11 ig, Russu Sirianul János és Pohl Odön 11—12 ig, Bácskai Béla dr. 12—1 ig, Kovács Vincze 1—2 óráig. Állandó helyettesítőnek ajánkozott Weisz Sándor és 9 órától 12 ig való kisegítésre Leopold Zsigmond. A megnyitás napján 9 órától 12 ig ott lesz Simay István is. Az áldozatkész férfiak ajánlaját örömmel fogadta a bizottság.

Két jelentés következett most. Russu Sirianul János bejelentette, hogy a románság körében folytatott gyűjtése 157 koronát eredményezett, melyből 100 korona a „Viktoria“ takarékpénztár adománya. Leopold Zsigmond tudatta, hogy K. I. név alatt 20 korona érkezett hozzá az ingyen kenyérre.

Ezek örvendetes tudomásvételével a bizottság ülése véget ért.

Az értekezleten jelen voltak: Leopold Zsigmond elnök, Bácskai Béla dr., Benedek Árpád, Domonkos Lajos, Halász Jenő, Kovács Vincze, Pohl Odön, Révész Adolf, Russu Sirianul János, Simay István, Stauber József, Weisz Sándor.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Bagdadi herceg nő, dráma. (Páratlan bérlet.)

Péntek: Niobe, operetta. (Páros bérlet.)

Szombat: Niobe, operetta. (Páratlan bérlet.)

* **Casanova.** Ma este adták ezt a szép zenéjű operettet nyolcadszor az aradi színpadon, a mi mindenestre a siker jele. A mai előadás főérdekessége Sz. Karácsonyi Mariska fellépte volt. Marion személyesítője hosszabb betegség után lépett ma ismét színpadra s a közönség tapssal, tisztelői pedig csokorral kedveskedtek neki. Csokrot kapott még Zilahyné is. Mind a két szereplő a változó szerepeket töltötte be. Mellettük a régi szereplők, Rózsa Lili és B. Szabó József is jól kiérdemelt tapsokat arattak.

* **P. Lukács Juliska fellépése.** A Bagdadi hercegnő-ben lép fel csütörtökön P. Lukács Juliska, ki ezen szerepében már a fővárosban is sikert aratott. A darabot Csiky László rendezte.

* **A színházi léghuzam megszüntetése.** A színházban a nagy léghuzam miatt sok volt a panasz a közönség részéről. Zilahy igazgató minden lehetőt elkövetett hogy a léghuzamot megszüntesse. Fűttette a színházi előcsarnokot, nehéz szőnyegekkel fedte le a különböző bejárásokat, de mindez nem használt és így ma délelőtt szakemberekkel alapos vizsgálat alá vette az egész színházat, mely vizsgálat alkalmával arra a meglepő felfedezésre jutottak, hogy a nagy csillár mögött a hatalmas kürtő teljesen szabadon áll és a padlásról valamint a kéményen keresztül a hideg légáramlat a kürtőn keresztül szabadon csapódik le nézőtérre. Ez magyarázza meg, hogy minden eddigi intézkedés hiába valónak bizonyult. Ma délután lakatosok, asztalosok és kőművesek sűrűn dolgoztak a szabadkürtő elzárásán és remélhető hogy a közönséget az eddigi léghuzam remélhetően mindenkorra megkíméli.

* **A Niobe operatt teljesen elkészülten várja a pénteki bemutatót.** A díszletek, valamint a kosztümök egész újak és a budapesti minta után készültek. A főpróbát holnap tartják meg, melyre a sajtó képviselői hivatalosak.

* **Uj zeneművek.** „Az elhervadt rózsabimbó és a méh“ a címe Fried A. Hubbs angol zeneszerző rendkívül bájos dalának, melyet a „Fővárosi orpheum“ban hetek óta óriási tetszés mellett énekel a hírneves berlini művész, Wunsch kisasszony. E legújabb angol dal magyar szövegű kiadása Klökner Ede zeneműkereskedésében jelent meg s ára 2 korona. Ugyancsak a legtermékenyebb budapesti zeneműkiadó, Klökner Ede kiadásában jelentek meg a „Fővárosi Orpheum“ zajos tetszéssel énekelte műsorszámai, u. m.: „Az érett lány“, szövege Bertha Imrétől, bájos, fülbemászó zenéje Huber Sándortól. Ara 1 kor. 50 fill. Steinhardt Géza, a hírneves fővárosi favorit dalkomikus legnépszerűbb képleje az „Az már nagy baj“. Ara 1 korona 20 fillér, végül Huber Sándor „Tarka Szinpad“ indulója, összeállította a budapesti orpheumok legnépszerűbb képleje és dalujdonságainak dallamaiból. Ara 1 kor. 50 fillér. Megrendelhetők ezek a kiadó, Klökner Ede (Zenélő Magyarország) zeneműkiadásában Budapesten, VIII. József-körút 22—24., ahonnan, a mint tudomásunkra jutott, a gazdag tartalmu és legújabb zeneműujdonságokat közlő zenemű kotta folyóirat a „Zenélő Magyarország“ból minden jelentkezőnek ingyen és bementve küldenek mutatóvanszámot.

A csángó-kiállítás megnyitása.

(Ünnepély a megyeházán.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 17.

Ma délelőtt tizenegy órakor nyitotta meg Dálnoky-Nagy Lajos, Aradmegye alispánja azt a szemet gyönyörködtető kézimunkakiállítást, melyet a gyoroki csángó asszonyok szorgalmakép szemléltetünk.

A gyoroki csángók munkája iránt Arad társadalmi köreiből élénk érdeklődés mutatkozott s a kiállítás megnyitása után nyomban akadt is egy egész sereg kézimunkának vevője.

A kiállítást, mely a megyeház közgyűlési termében látható, Dálnoky-Nagy Lajos alispán nyitotta meg. Az alispán a közönség szeretetébe ajánlotta a gyoroki csángó asszonyok ugy közgazdasági, mint nemzeti szempontból is igen fontos törekvéseit és alkotásait. Megköszönte Urbán Ivánné, özv. Hauser Károlyné és Neuman-Fürst Mária nőegyesületi elnököknek azou készségét, melylyel ezen becses tárgyakat a közönségnek bemutatják. Köszönetet mond Pálya Mátyás gyoroki esperesnek, aki közel két évtized óta ezen szegény véreinkről gondoskodik, végül Kovács Vincének, aki a kiállítás rendezése körül fáradozott. Ezzel a kiállítást megnyitottnak nyilvánította és a tárgyak vételét a közönség szíves figyelmébe ajánlotta.

Az alispán beszédét éljenzéssel fogadták s utolsó szavait nyomban meg is fogadták. Megkezdődött a vásár, melyen a jelenlevők csaknem mindegyike részt vett.

A jelen voltak különösen Pálya Mátyás gyoroki esperesnek fejezték ki gratulációjukat. A fáradhatatlan és buzgó esperes mindenkor lelkes pártfogója a gyoroki csángótelepnek. Ő volt az, aki a kormány figyelmét felhívta a csángó asszonyoknak a kézműiparban való jártasságára, készségére s az ő buzgólkodásának köszönhető, hogy a csángó nők önálló kereseti forráshoz jutottak.

A kiállítás három napig, mindennap 9 től délután 4 óráig van nyitva s megtekintése teljesen díjtalan.

A kiállítás megnyitását a következők vettek részt: Urbán Ivánné, özv. Hauser Károlyné és Neuman-Fürst Mária védnökök, Abrai Lajosné, Avarffy Imréné, gróf Bréda Viktorné, báró Bohus Istvánné, Csernovics Diodor dr.-né, Csernovics nővérek, Goldschmidt Sándorné, Halmi Andorné, Halász Irma, Hegedüs Lászlóné, Halász Jenőné, Heinrich Sándorné, Heinrich nővérek, Keller Izsóné, Lilienberg Sándorné, özv. Leopoldné, Ransburg Szidónia, Laczay Endréné, Medveczky Edéné, Medveczky Odóné, özv. Nagy Farkasné, özv. Purgly Lajosné, Sármezey Endréné, Schill Józsefné, Tagányi

Istvánné, Tisch Mór dr.-né, Vásárhelyi Lászlóné, Vásárhelyi Janka, Varjassy Árpádné, Wadowszky Gusztávné.

A jelen volt urak sorában voltak: Dálnoky-Nagy Lajos alispán, Institóris Kálmán polgármester, Abrai Lajos, Auszterveil László dr., Baross Ferenc dr., Boros Iván, Balogh Zoltán, Bohus István báró, Darányi János, Edvi-Ilés László, Faragó István, Frint Lajos, Kaufmann Lajos, Kovács Vince, Neuman Dániel, Nachtnébel Gyula, Pálya Mátyás, Péterffy Antal, Solyomosán Illés, Szilvássy Géza, Vásárhelyi László, Verzar István, Varjassy Árpád.

Rózsa Sándor aktái.

(Rádai-émlékek az aradi ügyészségnél.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 17.

Az aradi ügyészségnél ma délután érdekes aktacsomó hevert. Oriási iratcsomók voltak, melyekben egy érdekes, vadregényes kor legnagyobb bűnügyének, a Rádai-féle statáriális korszaknak eseményei vannak írásba foglalva.

Az iratcsomók az aradi ügyészség pincéjében heverték eddig s most elrendezés céljából hozatta fel azokat Meszlényi Antal dr. királyi ügyész. Egész délelőtt hordták fel a terjedelmes aktaköteteket, melyek egymagukban egész pincerészt foglalnak el.

Az iratok abból a korból maradtak az aradi ügyészségnél, mikor a magyar kormány az aradi ügyészséget és az aradi törvényszéket delegálta azoknak a vádlottaknak az elítélésére, kiket Rádai Gedeon királyi biztos állított a törvény elé.

Ez úgy történt, hogy a megyei törvényszékek szervezésekor a kormány az óriási ügyet, melynek tárgyalására eddig a pestmegyei törvényszék volt kiküldve, az ujonnan szervezett aradi törvényszékre bízta. Az aradi törvényszék és ügyészség jart el ebben a nagy terjedelmű bűnügyben, melynek tárgyalását Szegeden tartotta meg az aradi törvényszék. A bíróság ekkor három tagból és egy jegyzőből állott, a mint jelenleg is. S ma már csak Földes János törvényszéki bíró működik az aradi törvényszéknél azok közül, akik a bűnügy szálaít a kezükben tartották. Földes bíró akkor jegyzője volt a bíróságnak. Az ügyész Edvi-Ilés Károly volt, a jeles kriminalista, aki a 90-es évek elején újból buvároskodott az aktákban. Rózsa Sándornak, a bűnügy főhősének életrajzához gyűjtött adatokat. Azóta sem használta senki ezeket az iratokat, melyeket belepott a por, a pókháló.

Az aradi törvényszéknek szintén van Rádai-féle aktacsomója. Ezeket gyakrabban forgatják, mert némely magánjogi követelések elévülését ezekből az aktából lehet megtudni.

Már csak azért érdekes ez az aktacsomó, mert a töméntelen ítélet, melyet a bíróság hozott többnyire 20—30 évi és életfogytiglani fegyházra szolt, s ennél kevesebb időre alig ítétek el egyet is a sok vádlott közül.

Az akták legérdekesebb része kétségkívül az a jegyzőkönyv, melyet Laucsik Mátyás, a híres inkvizitor vett fel Rózsa Sándor kihallgatásáról.

Laucsik a miatt faggatta Rózsa Sándort, hogy miért sikkasztott ki egy egész vonatot, melyen sok ártatlan és szegény ember utazott, kiket alig száz forintért ölt meg.

Rózsa Sándor erre azt felelte Laucsiknak a jegyzőkönyv tanúsága szerint:

— Száz forintért az Istent is megölöm!

Ennél vakmerőbb és megátalkodottabb mondása semmiféle banditának nem volt még. Ez a mondás mutatja, hogy Rózsa Sándor nem volt kiskaliberű betyár.

Mangrát nem erősítették meg.

(A királyi döntés a félhivatalos lapban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 17.

A minek híre körülbelül egy hete Aradon járt, s a mi előrelátható volt június 12-ike óta, azt ma hivatalosan publikálták. A kormány félhivatalos lapja közli, hogy Mangra Vazulnak aradi román püspökké történt megválasztását a király a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztése folytán nem erősítette meg.

Ha meglepetést nem is, mindenesetre nagy szenzációt kelt ez a királyi elhatározás. Nagy riván esik meg, hogy a kormány és a korona megmátsa valamely egyház zsinatának ily határozatát, s arra a legkomolyabb okok kellenek. Az ok meg volt Mangra Vazul egész multjában, államellenes működésében, a melyek miatt az egész magyar közvélemény érdemellenek mondta a pástortot viselésére. A kormány másként nem is tehetett, a mint tett és ezzel intő példát nyújtott azon felekezeti papok részére, a kik túlzó politikával akarnak előrehaladni.

A püspökválasztás megsemmisítésének publikálásáról a következő táviratot veszszük:

A félhivatalos híre.

Budapest, december 17.

A félhivatalos Magyar Nemzet holnap reggel Aradra érkező száma a következő hirt közli:

O felsége *Wlassics* Gyula kultuszminiszter előterjesztésére folyó évi december 15-én kelt legfelsőbb elhatározásával Mangra Vazul nagyváradi püspöki helynöknek a folyó évi június 12-én megtartott zsinaton püspökké történt megválasztását megerősíthetőnek nem találta és a kultuszminisztert felhatalmazta, hogy az aradi görög keleti román püspöki szék betöltése iránt a kellő intézkedéseket megtétethesse.

A félhivatalos híre a politikai körökben nagy meglepedést keltett.

A választástól — a megsemmisítésig.

Mangra Vazul ez évi június 12-én választotta meg az aradi görög keleti román egyházmegye zsinatának többsége püspökké. Három jelölt volt: Mangra Vazul nagyváradi helynök, Hamsea Ágoston arkimandrita és Pap Ignác protoszincellus, a ki a választás során kijelentette, hogy visszalép. A leadott ötvenhét szavazat közül kapott

Mangra	30
Hamsea	26
Pap Ignác	1

szavazatot, s így az abszolút többséget Mangra Vazul nyerte el.

A választás eredményének hírét az egész magyar sajtó egyöntetűen annak batározott kijelentésével fogadta, hogy Mangra Vazul a kormány nem ajánlhatja megerősítésre a királynak. Bünei, a melyek ezt lehetetlenné tették a következők voltak:

1893. szeptemberében a vallás- és közoktatásügyi miniszter Mangrát, mint aradi román teológiai tanárt államellenes üzelmei miatt állásától felfüggesztette.

1892 ben része volt a memorandum fölterjesztése érdekében indított mozgalomban. Alá is irt egy nyilatkozatot, a melyben több román

társával egyetemben kijelentette, hogy „mindenben egyetért” azon testvérei érzelmeivel, a kik a memorandumot a császárhoz vitték.

Ugyanez évben nagyszabású tüntetések hőse volt, a melyek alkalmával tetleg inzultáltak.

1895-ben a Budapesten tartott oláh-, tót-szerb kongresszusnak, a melyen kimondták Magyarország földarabolását, Mangra kezdeményezője és szóvivője volt.

Ezek voltak a bünlajstrom főbb pontjai. E mellett állandó politikai összeköttetést tartott fenn Romániával, sőt állítólag politikai ügynöke lett volna a romániai ligáknak. Az említettek kivül sok nemzetiségi gyűlésnek volt a vezető szónoka, a melyeken mindig hazafiatalan határozatokat hoztak.

A magyar közvélemény egyhangú nézete volt, hogy ily ember nem lehet püspök Magyarországon. Nagy föltűnést keltett Bartha Miklós cikke, a melyben azt írta: „... Az a miniszter, aki ellenjegyezne az aradi püspökválasztás megerősítését, egy huron pendülne Mangrával.”

Eszterházy János gróf július 19-én a főrendiház ülésén interpellálta Széll Kálmán miniszterelnököt, hogy vajjon szándékában van Mangra Vazul, a „pópa csilibidákét” (a részeges pópát) a püspökségben megerősíteni?

A választás a püspöki zsinat felülbirálata alá került, mielőtt abban a kormány felterjesztést tett volna. A püspöki zsinat határozatát nem hozták nyilvánosságra. Mangra lapjai azonban úgy hirdették, hogy a püspöki zsinat megerősítésre ajánlotta Mangra megválasztását.

Mangra ezalatt kétségbeesett erőlködést vitt véghez a megerősítés érdekében. Azt kürtölte, hogy ő nem ellensége a magyarságnak, s hivatkozott nagyváradi vikáriussága két évére, hogy azalatt mily hazafias irányban működött.

Ez időben híre járt, hogy Sturdza román miniszterelnök Goluchowsky közös külügyminiszternél lépéseket tett volna Mangra megerősítése érdekében. Ez a hír azonban nem nyert megerősítést.

Mikor a püspökválasztás megerősítése késett, Mangra rendkívüli zsinatot hivatott össze, amelynek határozata sürgette a püspöki szék betöltését. A zsinat azonban fiasóval végződött, mert a tagok egy része, át-átván, hogy ezzel csak Mangra malmára akarják a vizet hajtani, a szavazás előtt elhagyta a zsinatot.

A képviselőházban ezután Komjáthy Béla is szóba hozta Mangra püspökségét, erélyesen tiltakozva az ellen, hogy ily embert a püspökségben megerősítsenek.

Ez a története Mangra püspökjelöltségének, azon hat hónap alatt, melyben az ő püspöksége a Mohamed koporsójának szerepét játszotta.

Az új választás.

A királyi döntés folytán most új választásra kerül a sor. Ezt a következő eljárás előzi meg: A királyi döntés a kultuszminiszter utján a metropolitához jön, aki ezt megküldi az aradi szentszéknek és értesíti, hogy mely terminus lenne reá nézve a legalkalmasabb a választásra. Erre a szentszék kitüzi a választást s ettől számított tizennégy nap alatt, a királyi döntéstől tehát egy hónap mulva megtartják az új választást.

A mostani zsinat mandátuma májusban, a román husvét után egy héttel jár le; az új választáson tehát a mostani tagok fognak szavazni.

A mint előrelátható, újra megindul a harc. Mangra hívei nemrégiben úgy rebesgették, hogy a megsemmisítés után újra Mangrára sza-

vaznak, ebből azonban aligha lesz valami, mert Mangra maga kijelentette, hogy az újabb választást nem fogadná el, mivel nem akar a korona akaratával ellenkezni.

A túlzó-románok tehát új jelölt után néznek. Szó van Csorogár Romulusz teológiai igazgatóról, aki azonban alig két éve visel papi ruhát. Furcsa lenne, ha most egyszerre püspökké avansálna Megválasztása esetén különben ő se várhatná nagyobb reményekkel a megerősítést, mint Mangra.

Szó van Pap Ignác protoszincellusról, a kinek azonban az egyházmegyében kevés népszerűsége van.

Némelyek a Mangristák közül más egyházmegyékbe néznek. Emlegetik Musta Filaret karánsebesi arkimandritát, a kinek úgy látszik, az ő szemükben az az előnye van, hogy egy betűt se tud magyarul. Kombinációba került, habár nem sok alappal, Puskaru Ilarion nagy-szebeni arkimandrita személye is.

Mindaz azonban előreláthatóan hiu erőlködés Hamsea Ágoston arkimandrita jelöltségével szemben, akinek győzelme most már csaknem bizonyos. Hamseát régebbi hívei rendületlenül támogatják s azok közül, akik az első választáson Mangrára szavaztak, többen vannak, a kiktől valószínű, hogy a korona döntése után Hamseára adják szavazatukat. Őt a kormány kétségen kívül nyugodt lelkiismerettel ajánlhatná megerősítésre a királynak s ezzel az aradi püspökség régóta hanykódó kérdése meg volna oldva.

SPORT.

+ Az Aradi Atletikai Klub választmánya e hó 19-én, pénteken este fel 9 órakor választmányi ülést tart a minorita palotában lévő klub-helyiségében. Ugyanekkor tea-estélyt rendez is tagjai számára a klub.

A fiumei camorra.

(Vérbeszű-szövetkezet Fiumében.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 17

Fiumében, a magyar kikötővárosban, melynek olasz nemzetiségű lakossága megtartotta az olasz jó és rossz szokásokat, a rendőrség egy felette érdekes bűnügy szálaít bogozta ki.

A napokban a fiumei rendőrség a kormányzó palota közelében, egy bérházban meggyilkolva találta meg Salamon Péter péksegédet.

A gyilkosság ügyében rögtön megindult a nyomozás, de eredménytelenül. A nyomozással megbízott detektívek nem tudtak még csak gyanus embereket sem előteremteni. Már három, vagy négy napja folyt így a hájsza a tettesek után, de mindig eredmény nélkül.

Ma végre szenzációs fordulat állott be a közönségesnek látszó bűnügyben. Ez a fordulása az ügynek, egy tilkosan szervezett camorrának a nyomára vezetett és most már megkerítették a tetteseket is.

A camorra, valamint az ehhez hasonló maffia tisztán olasz eredetű szövetség. Gonosz, gyilkolási szándékkal állnak össze s esküdnek hűséget s fogadalmat olyan emberek, kiknek közös érdekük, hogy néhány ember elpusztuljon. Olaszországban rettenetes hatalmat tudnak kifejteni az ilyen maffiak, melyeknek tagjai nem egy esetben hatóság személyek, rendőrtisztek és bírák voltak.

A fiumei camorrát egy szemtanu kihallgatása fedezte fel. Ma délután jelentkezett ugyanis a fiumei rendőrségnél egy ember, aki azt vallotta, hogy szemtanuja volt Salamon péksegény meggyilkoltatásának. A szemtanu állítása szerint mintegy tizen lehetnek, kik Salamon megölték s ezek között volt a megölt pék-

segéd bátyja is. A tiz gyilkostárs egy verboszu szövetség tagjai voltak, mely szövetségnek Fiumében van a székhelye és még száz tagja van.

A meggyilkolt péksegéd is tagja volt ennek a szövetségnek, s társai azért ölték meg, mert többször feljelentéssel fenyegette őket. A rendőrség Salamon bátyját letartóztatta és több száz embert őrizet alá vett.

A kenyérsztás kezdete.

— Ujabb adományok. —

Arad, december 17.

Azok az emberbarátok, kiket a más kétségbeesítő sorsa szomorúságra hangol, holnap megkönnyebbüléssel sóhajtanak fel: ime az ember még sem hagyta el selymő társát, s holnaptól kezdve senki sem marad Arad városában betevő falat nélkül, ha csupán egy karaj kenyér is ez a táplálék. Holnap, csütörtökön délelőtt kilenc órakor megnyílik a kenyérs bolt, s nem lesz szentebb hely Aradon a Szabadság-tér 9-ik számú házában, hol a legszebb emberi vallás: a jótékonyosság oltárán mutatnak be áldozatot.

A mai nappal már minden elő van készítve a megnyitásra. A helyiségeket berendezték, a kenyérsztó bizottság, mely ma ülést tartott, megállapodott a felügyeleti beosztásra nézve is. Az ülésen bejelentette Leopold Zsigmond, a bizottság nagybuzgalmu elnöke, hogy a kenyérsztásra Kristófy János oly kedvező ajánlatot tett, hogy ezzel ő maga lett az ingyen kenyér ügyének legnagyobb adakozója. Kilogrammonként hét krajcárért hajlandó a kiosztásra szükséges kenyeret szállítani, s e révén százakra megy az áldozat, melyet a nemes ügynek hoz. Őszinte és teljes elismeréssel adózik neki ezért az egész társadalom.

Az ingyenkenyér ügyének lelkes támogatói között van Glück Károly is, ki, a mellett, hogy a kenyérsztó bizottság pénztárosi tisztevel járó fáradságos munkát elvállalta, üzletének egyik hasznos alkalmazottját állandóan rendelkezésére bocsátotta a kenyérsztó helyiségnek. Köszönet illeti azokat az iparosokat is, kik a kenyérs boltot ingyen berendezték; ezek: ifj. Czeiler István, Domán Sándor, Kohn József, Böhm és Gedeon, Czeiler István.

Az egész akció alapját képező adakozások, a természetbeni adományokkal együtt elérték a kétezzer koronát. Lapunk gyűjtése a mai napon is eredményes volt. Az újabb adakozók között látjuk Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő nevét, aki emberbaráti érzésének szép tanujelét adta mikor husz koronát küldött be hozzánk. Varjassy megjegyzi, hogy az összeget az újévi üdvözlések megváltása fejében adta. Hisszük, hogy példája vonzani fog. A hölgyek ezuttal sem maradtak el. Gyulányi Rezsóné, Boros Vidáné urnők, s Boros Dóra, Boros Malvin, Boros Zelma és Goldzieher Evuska nevei díszítik a jótékonyosság listáját. Utóbinak adományát Goldzieher Fülöpke a magáéval együtt a következő kedves sorok kíséretében küldte:

Tiszteit Szerkesztő bácsi! Mai születésnapom alkalmából én és az Evuska hugom 1—1 koronát küldünk az ingyen kenyérre. Kérjük, fogadja tőlünk szívesen.

Nagyobb adománnyal áldozott a szép célra Pohl Odön, ki tiz koronát juttatott

az ingyen kenyérnek. A jótékony szívek sorozatát folytatják: Kovács Vince, Pohl Károly, Stauber Pista és Vertán Oszkár.

Az ingyen kenyérrel párhuzamosan megindult egy másik mozgalom is, a szegények tüzfájára. E célra Reisinger József mérnök husz koronát küldött hozzánk a következő sorokkal.

Tekintetes Szerkesztőség! Az Aradi Közlöny mai számában „Szegények tüzfája” címmel hozott közlemény kapcsán, mellékelt összeget azon kéréssel küldöm, hogy az a legszegényebbek részére ingyen fűtő-szer beszerzésére fordíttassék.

Eddigi gyűjtésünk kimutatása:

	korona
Varjassy Árpád	20—
Gyulányi Rezsóné	10—
Pohl Odön	10—
Boros Vidáné	5—
Boros Dóra	5—
Kovács Vince	5—
Pohl Károly	5—
Stauber Pista	5—
Vertán Oszkár	5—
Boros Malvin	2—
Boros Zelma	1—
Goldzieher Fülöpke	1—
Goldzieher Evuska	1—
Kovács Sándor	1—
Kovács Jenő	1—

Összesen: 77—

Legutóbbi kimutatásunk: 1623 50

Eddigi gyűjtésünk összege: 1700 50

HIREK

Tanítók egy utcakeresztelés ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 17.

Furcsa kis kérvény érkezett ma Aradváros iskolaszékéhez a templom-utcai iskolák tanítóitól. A derék férfiak, akiknek a tanításon kívül, ugyilátszik a város közügyeire is kiterjed a gondjuk, érthetetlen okokból szeretnék lerázni a Templom-utcáról azt a nevet, amelylyel a város tanácsa sietett megörökíteni egy nemes, nagy férfiúnak, Arad legnagyobb jótévőjének emlékét.

Nem tetszik nekik a Weitzer János-utca elnevezés, amely néhány hét óta a régi Templom-utcat illeti meg s emiatt azt kéri az iskolaszéktől, hogy a templom-utcai iskolákat, az utca-keresztelés dacára, ne nevezzék Weitzer János-utcai iskolának, hanem adjanak azoknak valamely más, indifferens nevet, például: központi iskola, vagy Kazinczy-utcai iskola.

Hát ezt a kérelmet csak komédia-szamba lehet venni, komoly tárgyalás alapjául el nem fogadható. Nem ismerjük ugyan a kérvény indokait, — gondoskodtak arról, hogy a nyilvánosság elé ne kerüljön — de anélkül is minden józslésű embernek tiltakoznia kell a tanítói elfogultság eme megnyilatkozása ellen.

Az iskolaszéknek ezt a kérelmet nemcsak teljesíteni nem szabad, de egyenesen el kell utasítania azt magától.

A Weitzer János neve csak nem veszi el a „templom-utcai” iskolák nimbuszát? Ha a város előjárói érdemesnek tartják a Weitzer János emlékét arra, hogy a város egyik legelőkelőbb utcáját kereszteljük a nevére, akkor csak nem derogál a város tanítóinak az, ha az iskola, amelyben tanítanak, az utca nevét viseli? Nem is tételezünk fel az aradi tanítókról ekkora tapintatlanságot, mozgalmuk még akkor is elítélendő, ha más indokokra épült, mert a fent körülírt látszatot viseli magán.

hogy jobb fia volt a városnak, mint sok magyar nevű hazafi, az minden kétségen felül áll. A templom-utcai tanítók pedig igen helyesen tennék, ha kicsinyes szándéku kérvényüket egyszerűen, de gyorsan visszavonnák.

Böhm Adolf sétája.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 17.

Az aradi ügyészségi fogház legujabb urilakója, a sikkasztásáról világhírű Böhm Adolf, ma különös napra ébredett.

Sétát kellett tennie, hosszú sétát, melynek útján találkoznia kellett rég nem látott ismerős arcokkal, kik kíváncsian lesték minden mozdulatát, szemének minden tekintetét.

A rabkórház szomorú lakójának ez a mai nap nagy esemény lehetett. A törvényszéki épület balszárnyának földszintjéről a jobb szárny emeletére kellett mennie, természetesen illő kísérettel, szuronyos börtönőr mellett. Más embernek föl sem tűnik, de a fegyvernek ritka mulatság az, ha újra láthatja az eget, láthatja a csillogó havat s láthat főleg olyan arcokat, melyeket „becsületes” korában látott utoljára.

A törvény elrendelte, hogy Böhm Adolfnak ezt a hosszú utat meg kell tennie. Gallu József bíró, a vádtanács elnöke citálta maga elé az urilakót, hogy kihirdesse neki a nagyváradi tábla végzését, mely meghosszabbította előzetes és ideiglenes fogságát újabb 15 nappal.

A tábla végzése december 12-én kelt és Gallu bíró, még Seress Barna jegyző hirdette ki. Az érdekes fogoly pedig erős, biztos vonásokkal jegyezte a jegyzőkönyvön a nevét alá: Böhm Adolf.

Letartóztatása óta ez volt Böhm Adolf első nevedőrája, melyet a fogház falain kívül töltött.

— A székely kiállítás megnyitása. Holnap délelőtt, féltizenkettőkor, a polgári fiúiskola nagytermében nyitja meg az aradi Székely-otthon által rendezett székely háziipari kiállítást Institoris Kálmán polgármester. A beérkezett tárgyak gondos, izléses elrendezésén a kiállítás bizottság tagjai még a késő esti órákban szorgoskodtak. Holnap délután érkezik meg a kiállítás miniszteri biztosa: Solymossy Endre székelyudvarhelyi ev. ref. kollegiumi tanár. A kiállítás elérhetően január hó 5-éig marad nyitva.

— A főváros a nyomorgóknak. Budapest székesfőváros törvényhatósága, a mint lapunknak táviratozzák, mai közgyűlésén, Polónyi Géza bizottsági tag indítványára az előrelátható téli nyomor enyhítésére 200,000 korona segítséget szavazott meg.

— Karácsonyi hirdetések. A kereskedés, az ipar fellendül országszerte, legalább erre a pár hétre. Elénkülnek az üzletek; jönnek a varázslat órái, midőn a családokban fellobog az öröm lángja s mindenki kedveskedik rokonainak, barátjainak jó kívánságával. Hogy a hirdetéseknek mily hatásuk van különösen ez időszakban a közönségre, azt tudja minden üzletember. Azért felhívjuk a kereskedőket és iparosokat, mikép lapunkat hirdetésekkel annyival is inkább felkeressék most, mert az Aradi Közlöny egészen új évig naponként a rendes példányokon felül félezerrel több példányban jelenik meg.

— Melegítő termék a városházán. A szokatlanul erős téli hideg sok hajléktalan emberrel érezteti a nyomorúságot. Néhány nap óta, mióta ez a hideg időjárás tart, sokkal közvetlenebbül mutatkozik a városban a nyomor,

mint egyébkor. Érdekes megfigyelni az esküdt-széki tárgyaló termet, mennyi munkátlan ember hallgatja ott a tárgyalást nem érdeklődésből, hanem a meleg kedvéért; az iparosszálló már csaknem megtelt munkanélküliekkel, a városházára pedig minden órában behoznak egy-egy kéregetőt, aki kényszerűségből, de engedély nélkül koldult. Ezekre az állapotokra való tekintettel *Sarlot* Domokos főkapitány, aki az aradi szegény-ügy legbuzgóbb gondozója, a városházán a bejelentő-hivatal előszobájából és a rendőrök előszobájából, mely a baloldali pincében van, *melegítő termeket* csinált, ahol a didergő szegények a nap bármely szakában melegedhetnek. Ugyanílyen melegítő szoba van az Aranykéz utcai szegények-házában is.

— **A facseti mandátum.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: A facseti mandátum ellen benyújtott petíció ügyében a kuria ma befejezte a tárgyalást. Az ítéletet holnap hirdetik ki.

— **A tanonciskolák szakfelügyelői.** Mindez ideig a tanfelügyelők ellenőrizték az iparos tanonciskolákat, a mennyire épen idejük tellett erre. A fővárosnak kivételesen külön rajz-szakfelügyelői voltak, egyébképen azonban ország-szerte igen kevés volt az ellenőrzés. Most *Wlasics Gyula* vallás- és közoktatásügyi miniszter, bár szerény anyagi eszközökkel, de kezdetnek mégis elég szép tiszteletdíjjal szervezett felügyelői állásokat, még pedig husz ilyen állást, tizennégyet az iparos tanonciskolák fölött és hatot a kereskedelmi tanonciskolák fölött, mindenik több megye területén fogja megfelelő iskolákat vizsgálni. Az *aradi*, továbbá *arad békés hunyad- és bihar* megyei, továbbá a *nagyváradi* iparos-tanonciskolák szakfelügyelőjévé *Nesnera Aladár* aradi állami szakipariskolai igazgatót, az *aradi* kereskedő-tanonciskola ellenőrzésére *Kirchner Bélát*, a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumba szolgálattételre beosztott felső kereskedelmi iskolai főigazgatót, a *temesvári, debreceni, nagyváradi és lippai* kereskedelmi tanonciskolák szakfelügyelőjévé *Ábrai Lajos* aradi felső kereskedelmi iskolai igazgatót nevezte ki a vallás- és közoktatásügyi miniszter.

— **Békésmegye és a katonai javaslatok.** *Gyula*-ról táviratozzák, hogy Békésmegye törvényhatósága *Lukács György* dr. főispán elnöklése alatt tartott közgyűlésén oly értelemben intézett feliratot a kormányhoz, hogy az újabb katonai terheket elfogadhatónak tartja, ha hozzák a két évi szolgálati időt.

— **Hohenberg hercegnő rangsora.** Bécsből táviratozzák: A *Correspondenz Wilhelm* állítólag illetékes forrásból meghatalmazás alapján megcáfolja a hírt, hogy *Hohenberg* hercegnő rangsorát meg fogják változtatni.

— **Közlkedés a Maros jegén.** Az erős hideg néhány nap alatt befagyasztotta a mi hullámzó Marosunkat. Arad és Zsigmondháza között megszüntették a csónak-átkelést s az új-aradiak már a Maros jegén járnak át Aradra.

— **Hétszáz ezer márkás sikkasztás.** *Darmstadtban*, a mint lapunknak táviratozzák, szenzációs sikkasztást derítettek ki. A város legnagyobb bankjánál elsikkasztottak egy hétszáz ezer márká összegű letétet. A sikkasztót letartóztatták.

— **Dramaturgból — posta-titkár.** Rövid időn belül a második eset, hogy a színházról a postához kerülnek, a hová a miniszter titkárrá nevezi ki őket. Multkor *Relle Ivánt*, a pozsonyi színház volt igazgatóját nevezték ki. Most azt írják lapunknak, hogy *Láng Lajos* kereskedelmi miniszter dr. *Szécsi Ferencet*, a jeles író, a Vigszínház volt dramaturgját és ügyvédet posta- és távirótitkárrá nevezte ki.

— **Kitüntetett bányaigazgató.** A király *Andreics János* petrozsényi bányaigazgatónak, a szénbányászat és a közügyek terén szerzett érdemei elismeréséül, a bányatanácsosi címet adományozta díjmentesen. A kitüntetett bányaigazgató az aradi kereskedelmi és ipari köröknek is ismert embere; az aradi kereskedelmi és iparkamara nemrégiben levelező-tagjává választotta.

— **Megsütötte a gyermekét.** Szegedről táviratozzák: *Kugyi Mária* 14 éves parasztleány a napokban fiugyermeknek adott életet. Hogy szegényét elpalástolja, gyermekét este betette a kemencébe, megsütötte és reggel kidobta az udvarra a kutyáknak. A rendőrség a szörnyű anyát és szeretőjét letartóztatta.

— **Az aradi háztulajdonosok és a beszállások.** A város katonaiügyi osztálya felhívja azokat a háztulajdonosokat, akik a katonai beszállásokat a jövő évre megváltani akarják, hogy e szándékukat január hó elseje és 15-e között a katonaiügyi osztálynál jelentésük be.

— **Püspök — kapitány.** *Kiss Áron*, a tiszántúli reformátusok püspöke szintén egyik szereplője volt a nagy idők küzdelmeinek. Mint tábori lelkész szenvedett a magyar ügyért. A belügyminiszter most *Kiss Áron* püspöknek 600 és néhány korona honvédmegdíjat engedélyezett. Az ősz püspököt, mint tábori lelkészt kapitányi ranggal nyugdíjazták.

— **Gyógyszerészek ülése.** Az aradi gyógyszerész testület ma ülést tartott, melynek tárgya volt *Khudy József* alelnök lemondása. *Khudy* tudvalevőleg Budapestre megy, ahol egy biztosító társaságnál főtisztviselői állást foglal el. A testület elnöke, *Ring Lajos* gyógyszerész meleg szavakkal bucsúztatta el a távozó kartársat s úgy a maga, mint a testület többi tagjainak nevében őszinte sajnálkozásának adott kifejezést, hogy *Khudy*, kiből igaz barátot és a testület legtevékenyebb tagját veszítik, eltávozik. Ezután társas ebédhez ültek, melyen *Krebsz Géza* titkár *Khudy*-tól, mint a gyógyszerész család öreg sasától vett érzékeny bucsút. *Khudy* megrögzött felelt erre, azt állítván, hogy bár hő óhaja volt új állásának elnyerése, mégis nehéz szívvel távozik. A gyűlésen, melyen az ingyen kenyér javára is gyűjtöttek 20 koronát, jelen voltak *Ring Lajos* elnök, *Khudy József* alelnök, *Krebsz Géza* titkár, *Rozsnyay József* dr. pénztáros, *Földes Kelemen*, *Hajós Árpád*, *Hebs Vilmos*, *Rozsnyay Kálmán*, *Tábor Gyula* és *Vojtek Kálmán*.

— **Kormányozható léghajók versenye.** *Santos Dumont* a *Lebaudy* testvéreket, a kormányozható léghajóval való versenyre hívta ki. A tét 100,000 frank, a miből *Dumont* 27,000 frankot már letett. A versenyt 1903. március havára tervezik.

— **Magyar felírás.** A délvidék magyarosodásáért határozott intézkedést tett *Dragonescu* temesvári pénzügyigazgató. Utasította a határvidéki községek italmérőit és tőzsdéseit, hogy üzleteikben a törvény által megszabott magyar felírásokat helyezték el, különben szigorúan meg fogja őket büntetni.

— **A „Vorwärts“ póre.** Megirtuk már, hogy a berlini ügyészség beszüntette azt a bűnvádi eljárást, melyet az elhunyt *Krupp* megsértése miatt indított. Mint Berlinből jelentik, mindenfelé nagy meglepetést kelt, hogy az ügyészség most az eljárást beszüntette és sem az ujságot, sem a cikk szerzőjét többé üldözni nem fogja. A „Vorwärts“ közléseiből kitűnik, hogy a *Krupp*-család óhajára állott el az ügyészség a pertől, mert a család nem akarja az elhunyt *Krupp* özvegyét, aki súlyosan beteg, a tárgyalás izgalmainak kitenni. Egyébként a család meg van győződve arról, hogy *Krupp* halála alkalmával sokkal jelentékenyebb módon nyilvánult meg az elhunyt iránt a tisztelet, semhogy emléke tisztaságának az ügyésznek kellene elégtételt szereznie és a *Krupp* ellen való tarthatatlan rágalmak szerzőjét kideríteni. A „Vorwärts“ az ellene megindított eljárás megszüntetéséről a következőket írja:

Az eljárás megszüntetését ugyanazzal a nyugalommal vesszük tudomásul, mint annak idején a megindítását. El voltunk készülve erre a fordulatra, mert más megoldást nem is tartottunk lehetségesnek. Osztozunk *Krupp* özvegyének érzelmeiben és örülünk, hogy nem jutunk abba a kényszerű helyzetbe, hogy a halottat a bíróság elé cipeljük. Csak azt sajnáljuk, hogy az eljárás megszüntetése megfoszt bennünket attól, hogy indító okaink tisztaságát bebizonyíthassuk.

A *Vorwärts* kijelenti, hogy le fogja leplezni ama politikai visszaéléseket, melyeknek elkövetésére a reakció a *Krupp* ügyet is fel akarta használni.

— **Halálozás.** *Leverő* gyász érte *Werner László* aradi kereskedőt: fia, *Werner Ferenc*, korai ifjúságában, 18 évi élet után meghalt. A szomorú sorsu fiatal embert hosszas szenvedéstől váltotta meg a halál. Ma délután, nagyszámú közönség részvételével temették a *Maros-utca* 1. számú házból az izr. temetőbe.

— **Vizsgálat az aradi gyógyszerárakban.** *Posgay Lajos* dr. városi tisztii főorvos a kerületi orvosokkal ma ejtette meg az aradi gyógyszerárak rendes évi vizsgálatát. A vizsgáló bizottság az összes gyógyszerárakban kitűnő rendet és kifogástalan gyógyszereket talált.

— **Nyugdíjasok igazolása.** A nyugdíjazások nyugtáinak igazolását az új rendszer szerint *Kádas Kálmán* főjegyző végzi. Ebben a hónapban, a karácsonyi ünnepekre való tekintettel, a nyugdíjasok életben létének igazolása december 25-e helyett a városiak 23-án, egyéb nyugdíjasoké pedig 28 és 29-én fog megtörténni, hogy az előbbieket már karácsony előtt, és az utóbbiak pedig újév előtt felvehessék illetményeiket.

— **Megszökött gyáros.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: A budapesti bíróság ország-szerte körözi ifj. *Kammermayer* Leonhárd budapesti szül. 48 éves gyártulajdonost, a kinek *Huba-utca* 7. szám alatt kazán és ércáru gyára volt. A gyáros 60—70000 korona erejéig árukat vásárolt hitelbe, ezeket potom áron eladta és amikor fizetésre került a sor, csődöt jelentett. Így bebizonyosodott, hogy *Kammermayer* hamisan ökött. A szökevény gyáros magas nyulánk, arca halavány, haja szőke, felől kopasz, bajusza vékony szőke, körszakálla vörhenyes, szeme kékes szürke sas; orra van.

— **Új jogtudor.** *Lészai Árpád*, *Lészai Sándornak*, az aradi nagyüzem tulajdonosának fia, ki a budapesti törvényszéken van alkalmazva, mint értesülünk, kitüntetéssel tette le a jogtudori szigorlatot. Felavatása szombaton lesz.

— **Aradi tolvaj a fővárosban.** A budapesti rendőrség tegnap egy csomó tolvajt csipett el. A többek között letartóztatta *Rosenzweig* Leó aradi születésű 18 éves kereskedősegédet, aki *Horváth* Jánosné szállástadónője *Sár-utca* 20 számú lakásáról órát lopott.

— **Eladott nagybirtok.** A foenyi birtokot, mely a *Mocsonyi* család tulajdonát képezte és utóbb a *Hass és Deutsch* cég által gr. *Szapáry* László fiumei kormányzóának adatott el, a napokban *Csávossy Gyula* bobdai nagybirtokos megvette 2 300 000 koronáért.

— **Villamos világítás Déván.** A *Dévai előkezesi szövetséget* ajánlatot tett Déva városának, hogy 50 évi koncesszió ellenében és 6000 korona évi összegért kész a várost villamos világítással ellátni és e célra megfelelő áram fejlesztő telepet építeni és 200 drb. villamos lámpát felállítani. Ezt az ajánlatot tárgyalta a napokban a város közgyűlése s beható vita után el is fogadta. A szövetséget a telep építését a jövő márciusban kezdi meg s az a terve, hogy novemberben már a villamos világítás megkezdhető legyen. A telep olyan mértékben épül, hogy abban a magán világítás és az ipari célokra szükséges villamos erő is fejleszthető legyen.

— **A legnagyobb távcső.** *Todd* tanár, az amerikai *Amberist*-kollegium csillagvizsgálójának igazgatója, sajátos szerkezetű óriási teleszkópnak készítette el a terveit. A rengeteg nagyságu távcső lencséjének átmérőjét öt lábba, a cső hosszát pedig 200 lábba tervezi. A cső alsó fele egy üres golyóba van ágyazva,

akkora golyóba, melynek az átmérője száz láb. A golyót viszont egy 100—120 láb hosszú oldalfalu téglatorony tartja, melybe huszonöt láb mélyen van besüllyesztve, de azért egy készülékkel minden irányban könnyen mozgatható. A golyó belsejébe egy ajtón keresztül lehet jutni s belől hely van a figyelőn kívül minden gépezet, szerszám, eszköz számára. A rengeteg csövet elől-hátul össze lehet tolni úgy, hogy a golyóból semmi része sem látszik ki. Todd tanár a táveső összes költségeit 275 000 dollárra számítja.

— **Ismét erős napja volt Porter Vilmos** Nagy Áruházának a Szabadság-téren. Látszik, hogy ezen a héten már mindenki siet karácsonyj szükségletét fedezni s különösen a vidéki közönség érkezik feltűnő számban. Leírásból ismeri ugyan már mindenki az impozáns, ötven méter hosszú termet, de azért nincs az áruháznak látogatója, aki elragadtatásának és bámulatának kifejezést ne adna. Az olcsó árak olcsóvá teszik a kriszkindlit és ez nem utolsó dolog. Tegnap újból nagy küldemények érkeztek, közte igen szép francia babák valódi hajjal, öltözve és nélkül. Juksz tárgyakból, mint újdonság confetti gyufatartó érkezett. Az áruház összes osztályai 10 óráig tartatnak nyitva, szünet nélkül.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszépitő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.
— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy **Révész Nándor** könyv- és papírkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Cigány-ének.

Együtt jártak ők a széles, nagy világot,
Bolyongva-bolyongtak árkon-bokron át —
Pihenőjük volt az országúti árok
S elkerülték mindig a kerék nyomát.
Uttalan-utakon, irdatlan csapáson
Tul mentek ők már a Operencián.
Hetedhétországot füttyörészve járt be
A tizenhatsz rongyos sátoros cigány.

A csillagos menyholt volt a takarójuk.
Agynak, nyoszolyának ruha tán a fű —
Alomba ringató, holdas éjszakákon
Annyi boldogságról szólt a hegedű . . .
Hogyha utra keltek, a falu-határból
Égy és más dolognak lába kelt talán
Így a maga módján szóval jól élt mindig
A tizenhatsz rongyos sátoros cigány.

Esőtől, vihartól megvédte a sátor,
Adáz üldözőktől erdő és vadon —
Fittyet hányt a lazug, nagyképu világnak.
Henyelt gondtalanul, vigan, szabadon.
Kincse és vagyona garasos kötélén
Sivítve döcögött szekere után —
Ellopott malacon gyakran lakomázott
A tizenhatsz rongyos sátoros cigány.

Vad tél jött hirtelen . . . Durva, hahotásó
Szélvihar rázta meg a fák tar fejét —
Lehullott a földnek fehér szemfedője,
S hó fedett be erdőt, mezőt szerteszét.
Vackába szaladt az állat is remegve,
Madarak lefagytak a fák ág bogán :
Es e vad viharban rendületlen állott
A tizenhatsz rongyos sátoros cigány.

Ehezve és fázva, de meg nem riadva
Jártak ők tovább is vándor utjukat —
Hiszen a vándorló, hazátlan cigánynak
Hivogató tűzhely utat sem mutat.
Minek is a hajlék; minden álmodásuk
Nekik a gondtalan szabadság csupán;
Fittyet hányt tehát a szélnek és viharoknak
A tizenhatsz rongyos sátoros cigány.

Jajgatott az erdő, a szél hahotázott,
Varju-csapat szállt a hómező felett —
Valahol kiáltás tör a messzeségbe;

Arnyak szaladoztak. Aztán este lett . . .
Kibámult a hold is . . . és az égből hullott!
Lágy, fehér pihéknék könnyű vánkosan
A szép szabadságról álmódott tovább is
Tizenhatsz rongyos sátoros cigány . . .

Juszuf.

Zsarolás a Jellinek-ügyből.

(A Länderbank szencziójának epilógusa.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, december 17.

Bécsi hírlapiról körökbén nagy feltűnést keltett az a zsarolási ügy, melyet tegnap tárgyalt az országos törvényszék.

Az ügy a Länderbank sikkasztó pénztárnokának, Jellineknek ügyéből keletkezett. Van Bécsben egy privát detektív vállalat, melynek élén Böhm Leó áll. Böhmnek egyik — azóta meghalt — ügynöke azt mondta Jellinek sikkasztása idején, hogy Nachmias Jakab, az „Osterreichische Elektromobilwerke“ nevű vállalatnak titkára is bele van keverve a Jellinek sikkasztásaiba.

Böhm ezt elmondta Spielmann Mórirc hírlapirónak, Spielmann ebből üzletet akart csinálni. A denunciacióst Böhmnel írásba foglaltatta s elment vele Palmerhez, a Laenderbank igazgatójához.

Palmer azonban nem fogadta Spielmann, bár ez többször megkísérelte, hogy beszélhesen vele.

Spielmann Mórirc látván, hogy az árulokdásból üzletet nem csinálhat, frontot változtatott és felkereste Nachmias Jakabot, az Elektromobil-vállalat titkárát. Egész nyíltan próbálkozott meg a zsarolással.

— Nézze Nachmias ur, nálam kompromittáló irások vannak önnek Jellinekhez való viszonyáról. Érdekében áll önnek, hogy ez irások tartalmát a lapokban szellőztessem? Vagy hogy Palmer vezérigazgatóhoz menjek? Ugyebár Nachmias ur, ez nem az ön érdeke. — Keressünk tehát módus vivendit s én ez iratokat önnek ajándékozom.

Nachmias Jakab nem ijedt meg, hanem kikergette lakásából a zazrolót s úgy ellene, mint Böhm Leo ellen megtette a feljelentést zsarolás címén.

Miután Böhm Leóról bebizonyult, hogy nem volt része a zsarolásban, az országos törvényszék ellene az eljárást beszüntette, ellenben Spielmann Mórircot a törvényszék tegnap *négy hónapi súlyosított börtönre* ítélte.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az igazság érdekében. A „Függetlenség“ tegnapi számából arról értesülök, hogy nekem Csorogár Románnal e hó 15-én tárgyalásom volt a temesvári törvényszéknél, ahol azonban nem jelentem meg. Kijelentem, hogy e hó 15-ikére semmiféle tárgyalásra megidézve nem voltam. Ami azon állítást illeti, hogy nekem Temesvárt és Aradon is van lakásom, kijelentem, hogy csak Aradon lakok állandóan és Temesváron csak akkor tartózkodtam, a mikor Mangráékkal tárgyalásaim voltak. *Maglasiu Emanuel*.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Az aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása 1902. december 1-től 15-ig. Személyszállítás 1902. december 1-től 15-ig 14054 személy, bevétel 2710 korona 10 fillér, 1901. december 1-től 15-ig 14678 személy, bevétel 2852 korona 1902. január 1-től december 15-ig 441429 személy, bevétel 85067 korona 40 fillér, 1901. január 1-től december 15-ig 463648 személy, bevétel 89093 korona 10 fillér. Teherszállítás 1902. december 1-től 15-ig 2587440 klg., bevétel 2815 korona

10 fillér, 1901. december 1-től 15-ig 1480600 klg., bevétel 1754 korona 56 fillér, 1902. január 1-től december 15-ig 39576990 klg., bevétel 45418 korona 88 fillér, 1901. január 1-től december 15-ig 32870420 klg., bevétel 35269 korona 17 fillér.

— **Fizetésképtelenségek.** A bécsi Creditoren Verein a következő fizetésképtelenségekről tesz jelentést; Käfer János, *O-Kér.* — Potven György, *Nagy-Becskerek.* — Vizvári, Ignác, *Debrecen.* — Tietze Ede, *Warmdorf.* — Steidler Emil, *Liboch.* — Hübner Szerafin, *Reichenberg.* — Dlouhy Mari, *M.-Ostrau.*

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, december 17.

Déltőzsde. Buzakinálat mérsékelt, vételkedv kedvvel. Lanyha irányzat mellett néhány ezer métermázsra került forralomra, 2 1/2 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonanevek bagyadtak. Időjárás hideg.

Estitőzsde. Berlin 1/4 olcsóbb.**Zárulat 12 órakor:**

Buza 1903. áprilisra	7.80—7.81
Rozs 1903. áprilisra	6.73—6.74
Zab 1903. áprilisra	6.30—6.32
Tengeri 1903. májusra	5.81—5.82
Repce augusztusra	11.90—12.—

Zárulat 5 órakor:

Buza 1903. áprilisra	7.79—7.80
Rozs 1903. áprilisra	6.72—6.74
Zab 1903. áprilisra	6.28—6.30
Tengeri 1903. májusra	5.80—5.81
Repce augusztusra	—

Zárulat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	671.50
Magyar hitelrészvény	706.50
Leszámitolóbank részvény	442.50
Rima-Murányi vasmű részvény	407.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	675.—
Közuti vasút	621—
Városl villamos vasút részvény	324.50

Szeszület.

— December 17. —

Mai jegyszámlák: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Száritott moslék 12'80—13'— korona mmázsánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— December 17. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban 110—1 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 113—4 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 112—3 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 110—2 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban 110—1 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 107—9 fillérig, könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 105—7 fillérig.

Sertésállomány. December hó 14. napján volt készlet 29,799 darab, december hó 15. napján főlhajtott 253 darab, december hó 15. napján elszállított 1060 darab, december hó 16. napján maradt készlet 26,992 darab. — **Üzlet:** Szilárd.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti árú- és értéktőzsdén.

Budapest, december 17.

Magyar aranyjárdék 4%	120.35
Magyar koronajárdék 4%	97.90
Magyar arany 4 1/2%	—
Magyar ezüst 4 1/2%	—
Magyar keleti vasút	—
Magyar földterhermentesítési kötvény	98.25
Magyar italmegváltási kötvény	—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	202.—
Tiszszabályozási és szegedi kölcsön	156.25
Osztrák papírjárdék	100.75
Osztrák járdék ezüst	100.50
Osztrák járdék arany	130.50
Koronajárdék	100.25
1860-iki államsorsjegyek	151.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1545.—
Magyar hitelbankrészvény	705.50
Osztrák hitelbankrészvény	670.50
Osztrák-magyar államvasút	674.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.06
Német birodalmi márka	117.02
Londoni	239.35
Páris	95.20
20 mártás arany	—

REGÉNY-CSARNOK.

A róma-párisi expressvont.

— Angol regény. —
Fordította: **Ritt Gyula.** [37]
(Folytatás.)

Mig a rendőrfőnök és társai visszakerültek a morgueból, addig, az azelőtt egy órával elindult rendőrtiszt is elvégezte feladatát a rue Bellechasse-on. Ő sem jött vissza üres kézzel, bár eleinte azt hitte, hogy már elkésett. „Hotel Jvoire” egy harmadrangú szálloda, az olcsóbb osztálynak volt tanyája. Butorozott szobái voltak, melyek hétszámra is ki voltak adva. Ennek lakói azonban nem érintkeztek sosem, vagy csak nagy ritkán a vendéglőssel. Mindent a portás végzett el velök, ő is volt az, aki a vendégkönyvet átadta a rendőrtisztnak, mire különben hatóságilag is kötelezve volt. Az aznap érkezett vendégekre nézve pedig vajmi kevés familiósiást kellett adni.

— Igen, egy Dufour nevű ur szobát bérelt ugy tizenkét óra körül, arra emlékszem, — mondotta a portás. — Egyet a saját részére, egyet pedig egy hölgy részére, kit szintén Dufournak hívnak s aki ez ur társaságában jött ide. Azt mondta, hogy e nő az ő nővére.

A portás azután áttért a személyek leírására.

— Ezek a mi madaraink, — szól a rendőrtiszt az embereihez.

— Helyes, — szól közönyös arccal a portás, ki megértette ezt a megjegyzést, hozzá volt már szokva az ily fajta látogatásokhoz. — Dufour urat azonban nem találják itthon.

A kulcs ott van a táblán. A hölgy fenn van, abban bizonyos vagyok, mert az előbb csöngetett.

É pillanatban erős csöngetés hallatszott.

— Nem mondtam? Már megint csenget. Bah! A szolgálatért nem fizet, jöjjön le maga, ha valamire szüksége van.

— Majd megyünk mi, — szól a rendőrtiszt és embereivel legott a lépcsőnek tartott, midőn azonban az ajtóhoz értek, azt bezárva találták. Belülről? Dehát akkor miért csengetett? Egyszerre kiáltás hallatszott.

— Engedjenek ki! Segítség! Hívják a rendőrséget! Fontos és elhalaszthatlan közlendőim vannak. Gyorsan! Eresszenek ki!

— Már itt vagyunk kis aranyos, csak türellem. Menjen le Gusztó — szól halkan egyik emberéhez a rendőrtiszt — és kérjem a portástól egy főkulcsot ide. Ha nem volna, hívjon azonnal egy lakatost... Csak egy pillanatnyi türelem kis galambom, legyen nyugodt.

A kulcsot hamar felhozták és az ajtó fel-tárult.

A szoba közepén a hölgy állott makacs tartásban, ökölbe fogott kezekkel. Kétségtele-nül ez volt a keresett személy. Magas, férfias megjelenésű, csinos arcú, villogó szemű leány volt. Szemét vad tűzben égtek s minden vo-nása mértékellen bosszút és düht árult el.

— Dufour? Papperlapapp, engem Petitpré Hortensianak hívnak. És kicsoda ön?

A rendőrségi?

— Szolgálatjára. Van valami közölni valója számunkra? Mi is azzal a szándékkal jöttünk, hogy kihallgatása céljából a präfekturára ki-sérjük.

— Oh én is ezt óhajtottam, egy semmire kellő gazembert, egy gyilkost akarok följe-len-teni, ki bünrészessévé akar tenni.

A rendőrtiszt nem sokat hallgatta és nem sokat habozott. Kocsiba ültette és a präfektu-rára hajtatott vele.

A komorna nemsokára a vizsgálóbíró előtt állott. Elmesélte a részleteket, melyek teljesen megvilágították az ominozus ügyet.

Vallomása a következő:

Petitpré Hortensia Aglaé 24 éves, szüle-tett Párisban Rue de Vincennes, 374. sz. 187.* november 19-én. Di Castagneto grófnő szolgál-atában állott, itt ismerte meg Quadling római bankárt.

Quadling a grófnő kezéért esengett, de nem talált meghallgatásra. Céljának eléréséhez tehát komornájához fordult, azt ajándékokkal halmozta el, hogy őt szép színekkel fesse le urnója előtt.

Egy délután (két nappal a gyilkosság előtt) Quadling, hosszú látogatást tett a grófnőnél. Hogy miről beszéltek, mi történt közöttük azt a komorna nem tudja, annyi bizonyos, hogy, a bankár felidült ábrázattal jött ki a grófnőtől és a komornát ismételtlen kérte, hogy érdeké-ben beszéljen a grófnővel. Ebben megemlítette, hogy a grófnő utazni készül; az ő szándékáról azonban hallgatott.

Annál inkább volt meglepődve, mikor Quad-lingot is a hálókocsiban látta, de nem köz-lekedett vele csak a második reggel, amidőn Quadling nagy jutalmat ígért neki, ha egy látogatási engedélyt kieszközöl részére a grófnő-nél. Midőn Quadling erre kérte, egy bankje-gyekkel teletömött tárcát mutatott a komor-nának.

A komornának azonban, dacára hogy több-ször át jött a hálókocsiba, nem sikerült az en-gedélyt kieszközölni. Ezt közölte is a bankárral de ez dacára ennek megszökött a grófnő, ám hideg elutasításra talált.

Az utazás alatt sokat gondolkozott a ko-morna a dolog fölött. Elismeri, hogy a Quad-lingnál látott pénzmennyiség kábítólag hatott reá, de erősen küzdött magával, hogy az ene-k nyomában támadt bűnös gondolatot elülzeze magától. (E vallomáznál a vizsgálóbíró a követ-kező megjegyzést írta a jegyzőkönyvébe: Bizonyos az is, hogy Laroche-Páris között a hálókocsiban tartzkodott, mit ő maga sem tagad.)

Végül előadja, hogy ép abban a pila-natban lépett a bankár fülkéjébe, hogy tőle a pénz-tárcáját ellopja, amikor az olasz és a bankár között az elkéseregett élet-halál harc folyt. Az ajtó nyílására Ripaldi hirtelen visszanezített és a bankár ezt a pillanatot felhasználva a végzetes dőléssel végét vetette a küzdelemnek.

Ő látta a halálos dőlést és látta amidőn az olasz élettelenül a földre zuhant.

Továbbá azt állítja, hogy sem szólni, sem megmozdulni nem tudott, mert a borzalmas gyilkosság megfagyasztotta ereiben a vért, földhöz szegezte lábait és torkában fullasztotta a kiáltást. A következő pillanatban a gyilkos már őt is megragadta. A komorna erre föleszmélt, térdre hullott a bankár előtt és életéért könyörgött, mire Quadling azt felelte, hogy ő mint egyetlen élő szemtanu elárulhatja s azért meg kell halnia.

A sok rimázkodásra végül mégis megke-gyelmezett neki, de csak azzal a feltétellel, ha a kocsit elhagyja. És erre a célra, mint egyet-len utat az ablakot jelölte ki. A komorna el-rémült és kérte a bankárt, hogy ne ölje meg, hisz ez az út szintén a halálhoz vezet. Csak más neme az elpusztulásnak.

Midőn ismételtlen legyilkolással fenyegette, a komorna kényszerülve volt ezen az uton el-hagyni a kocsit, de nem remélte, hogy segít-ség nélkül élve távozhat el belőle. De Quadling segítségével mégis sikerült az ablakon keresztül a fedélzetre kuszni.

(Vége következik.)

NAPIREND.

December 18. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Grácia-n. — Protestáns naptár: Grácia-n. — Görög-keleti naptár (de-cember 5.): Szabasz. — A nap kél 7 óra 29 perckor, nyugszik 3 óra 52 perckor. — A hold kél 8 óra 23 perckor, nyugszik 9 óra 43 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szom-baton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Heiység: Erekye-muzeum heiisége mellett. Díszterem.

Időjárás. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjá-rás várható: Bonyhéb, borús sok helyütt csapadék.

December 18. A nagy-butyini takaré- és előlegezést-egylet mint szövetkezet rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órakor. — Az aradvidéki tanítóegylet aradi fiókbizottsá-gának ülése délelőtt 9 órakor (Szent-Péterteri fliskola.)

Nemzeti színház.

Bérlet 79. sz. Páratlan.
Csütörtökön, 1902. évi december hó 18-án

A bagdadi hercegnő.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Jfj. Dumas Sándor.

SZEMÉLYEK:

Jean de Hun	Ternyei L.	Nourvady	Csiky László.
Lionette, neje	Lukács J.	Richard	Győre Alajos.
Raoul, fiuk	Kley Marika.	Rendőrbiztos	Németh J.
Godler	Sarkadi A.	Szobaleány	Garai Honka.
Trevelé	Marházi M.	Rendőrnök	Róthy István.

Kezdetek este 7 és fél órakor.

NYILTTÉR.*

ÓVÁS.

Tisztelettel értesítek mindenkit, hogy nőm, született Domokos Julia részére ne-venben semmiféle hitelt adni ne tessenek, mivel azt nem fizetem ki.

2301

Balázs János.

Karácsonyra!

Ifjúsági iratok, diszmunkák
képes-könyvek,
ajándéknak alkalmas kifogástalan
antiquar-könyvek

jóval bolti áron alul

kaphatók

INGUSZ I. és FIA

Könyvkereskedésben, Aradon, 2046
Weitzer János- (Templom) és Kazinczy-utca sarkán.

Jó órákat olcsón

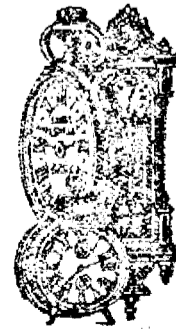
knia 3 évi írásbeli jótállás mellett privát vevőknek

Konrád János

óragyára,
aranyárúk kiviteli háza

BRUX, 270. sz. (Csehország).

Jó nickel rem. óra	frt 3.75.
Valódi ezüst rem. óra	frt 5.80.
Valódi ezüst lánc	frt 1.20.
Nickel ébresztő óra	frt 1.95.

Czégem a cs. és kir. birodalmi czimmerrel van ki-tüntetve, számtalan arany, ezüst kiállításai érem, valamint ezernyi elismerő levél van birtokomon. 1902

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felé érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 4.45	Személyvonat d. u. 3.32
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felé:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsiníg délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Gyorsvonat d. u. 4.07	Gyorsvonat délután 4.06
Radnára délután 7.23	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felé:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felé:
Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35
Személyvonat d. u. 4.11	Vegyesvonat este 7.05
Brád felé:	Brád felé:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Hirdetmény.

A „Tisztviselők fogyasztási szövetkezete Aradon“ nevű aradi cég közgyűlése a cég feloszlását s a felszámolást 1901. évi február hó 10-ik napján kimondván, a felszámolás az 1875. évi XXXVII. t.-cz. 202. §-ához képest ezennel közzététeik.

Együttal felhivatnak a társaság hitelezői, hogy követeléseiket ezen hirdetmény harmadszori közzétételétől számítandó hat hó alatt érvényesítsék.

Aradon, 1902. évi december hó 16-án.

Tisztviselők fogyasztási szövetkezete Aradon, felszámolás alatt.

Boros Vida, s. k. Mistéth Sándor, s. k.

Paris 1900
„Grand Prix“
Legmagasabb kitüntetés.

2300

A leghasznosabb

karácsonyi ajándékok

Singer varrógépek mintaszerűek a szerkezet és kivitelben.
Singer varrógépek nélkülözhetetlenek a háztartás és iparban.
Singer varrógépek a legelterjedtebbek a gyári üzemekben.
Singer varrógépek utólrhetetlenek szolgálati képesség és tartósságban.
Singer varrógépek kiválóan alkalmasak a divatos műhímzéshez.

Ingyenes tanfolyamok minden házi varrási munkában, valamint a divatos műhímzésben. Hímzőselyem-raktár nagy színválasztékban. A családi használatra való egyes varrógépekhez elektromotorok.

Singer Co. varrógép részvénytársaság.

Arad, Andrassy-tér 22. sz.

Faix Jaques

zongorakészítő

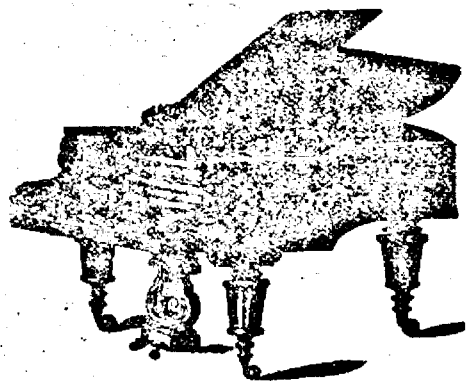
Aradon, Batthyány-utca 35. szám alatt,

a Kossuth-utczával szemben.

Ajánlja jól berendezett

zongorakészítési műhelyét.

Karácsonyi ajándék!

Újévi ajándék!

Elvállal és pontosan eszközöl minden e szakmába tartozó munkát, ugyszintén zongora hangolást. Raktáron tart elsőrendű bécsi, hazai és saját készítményű zongorákat, melyeket 6 évi jótállás és versenyképes árak mellett árusít.

Havonkénti bérbeadás jutányosan.

Jemm E. szer

rég elismert **köhögés és rekedtség** ellen.

Engedélyezve 19. 4. 02. sz. 75066. helytartósági határozattal.

Egy csomag 50 fillér.
Kapható Aradon: Földes Kelemen, Hajós Arpád és Rozsnyay Mátvás urak gyógyszer-tárában. 2119

Zálogcédukat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 1746

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

3 nap alatt meggyógyul

a hngycsőfolyás — ha több éves is — szabadalmazott tanálmányom által, mely több évi orvosi gyakorlatban kipróbálva, a bécsi közkórházban s a párisi Hopital-Mydiben vérbajbetegségek osztályán általános használatban van. Tehetetlenség és éjjeli nyugtalan meggyógyítására is feltétlenül biztos trend, foglalkozás változtatás nélkül otthon titokban használható. Használati utasítással 10 frt, utánvétellel, vagy az összeg előre küldése mellett.

Dr. Tótn Ödön 1653

Budapest, VIII József-körut 53.

Villanyos házi csengő bevezetést,

Villanyos házi csengő javítást,

Villanyos csengő évi jókarban tartást,

Házi telephon szerelést szakszerűen és jutányosan készít 1732

Kalmár József

villanyműszerész, kerékpár és varrogép raktár és javító műhelye

ARAD, Salacz-utca 2.

MINDEN HÖLGYNEK
SZÜKSÉGES ARCZBŐRE MEGVÉDÉSÉRE A

FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitünő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szeplőt májfoltot, bőrráktát (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Massazsához használva eltünttet redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek czimeres védjegyemmel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona. 1736

Margit szappan 70 fillér. Margit ponder 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszer-tárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Podor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferencz, Boros-Sebesen: Zangari Gyula, Berzován: Szokoly Sandor, Cs.-Apácán: Bonomi Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Caermón: Berkes Armin, Elekén: H. Pekker István, Földéakon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorokon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schlögl Pál, Kun-Ágotán: Fejes Lajos, Kertleson: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácskúszán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzéros Adám, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pécskán: Rokszin János, Pankotán: Posevitz Gusztav, Pityarson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Simándon: Csiky Lukács, Soborsinban: Károlyi Kálmán, Szemlakon: Hauszter Sándor, Tauczon: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszer-tárakban.

Papirkeresedés

TELEFON 126. SZ.

BLOCH H.

papirkereskedése,
könyvnyomdája,
fényképészeti cikkek raktára.

DISZLEVÉLPAPIROK

művészies kivitelű dobozokban, felülmulhatlan választék.

Könyvnyomda

FESTÉKSZEKRÉNYEK

olaj és aquarel

RAJZESZKÖZÖK.

FÉNYKÉPÉSZETI GÉPEK.

ÍRÓ-ASZTALI KÉSZLETEK.

Rendkívüli nagy választék.

Valóban mérsékelt árak!

2278

Charita Aradlessis mosó- a legújabb merített levél- papir . . . . .

A legegánsabb névjegyek nálam készülnek.

Fényképészeti cikkek raktára

Naponta postacsomag-expeditió.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy jó karban levő

fényképező gép megvételre keres-
tetik. Czim a kiadóhivatalban. 2295

Érettségizett

fiatalember helyben, vagy vidé-
ken; egy esetleg több fiúhoz, sze-
rény fizetés mellett, nevelőülajánl-
kozik. Egy havi próbaidőt is tölt,
ajánlatok: „10“ jeligével e lap
kiadóhivatalába. 2307

Uraságoktól levetett

téli és nyári ruhákat
a legmagasabb áron veszek.
Kivánatra házhoz is megyek.
Továbbá használt butorokat is ve-
szek és olcsó áron eladok. 1928

Menczer Márton

Arad, Petőfi-utca 7. sz.

Eredeti H-patkók!

Mindig éles! Félrelépés kizárva!

Figyelemre méltó.

A H-patkók előnye az, hogy
egy kiváló minőségű aczel-
anyagból készülnek, amelyet ki-
zárolag csak mi használunk.
Hogy magunkat károktól
megóvjuk, utasítsunk minden
utánzatot vissza és a vásárlásnál ha-
tározottan kerjünk 2145

Eredeti H-patkókat

ezen gyári jeggyel

Leonhardt & Co.

Berlin-Schöneberg.

Venőképviselek Ausztria-Magyarország részére:
Kaszab & Breuer, Budapest VI.

Felső kereskedelmi iskolát

végzett intelligens izr fiatal ember
gyakornoki állást keres. Ajánlato-
kat „Szorgalmas“ jelige alatt a ki-
adóhivatalba kér. 2304

Erdélyi fajalma

válogatott 1 kg. 20 kr., II-sod mi-
nőségű 15 kr. Kapható Sponner
Adolfnál Aradon, Wesselényi-utca
16. szám. 2253

Panker János

elvéllal

vizvezeték felolvasztásokat,
javításokat
és új munkákat
Eötvös-utca 8. szám.

2303

PÖSTYÉN-FÜRDŐ

Csuz. kőszvény, Ischias, Exsudatumok
egyedüli sikeres gyógyhelye. Telen
is nyitva. Kinek az utazás nehézkes,
használjon **házi kúrát** a postyeni
iszappal, mely a házi orvos kezelésé-
ben minden gyógyszerrel felülmúl.
5—10 kg. iszap, 10—20 üveg hév-
vizzel egy kúrára elegendő. Hasz-
nálati utasítást, téli prospectust szí-
vesen küld: a fürdőigazgatóság. 2250

Arad szab. kir. város kapitányi
hivatalától.

2814—1902. szám.

Hirdetmény.

Közhirre tételik, hogy Ara-
don 1902. év december hó
5. napján felfogott egy darab
sertés mint gazdátlan jószág
folyó évi december hó 19-én
d. e 8 órakor az óvártéri vá-
sártéren tartandó nyilvános ár-
verésen a legtöbbet ígérőnek
készpénzért eladatni fog.

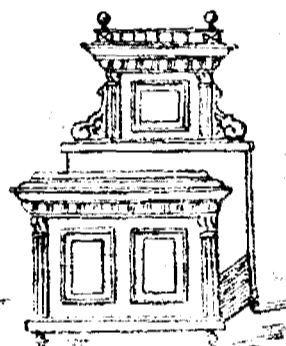
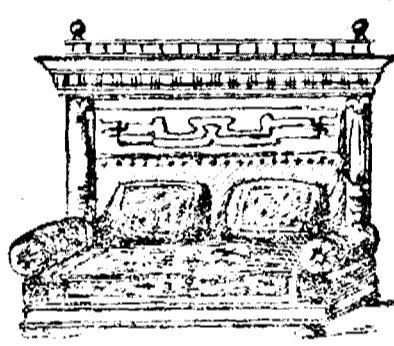
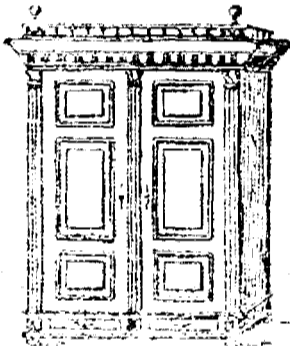
Arad, 1902. évi december
hó 17. napján.

2305

Rendőrkapitányság.

Nagy butoraktár!

Alapított 1858.

Alapított 1858.

ROSMANITH ALBERT és FIA

Arad, Andrassy-tér 8-ik szám. (az udvarban) az épülő kath. templommal szemben.

Dusan felszerelt raktár mindennemű butorokban.

Szalon-, ebédlő- és hálószoba-berendezések

minden modern stílusban, a legegyszerűbbtől a legdíszesebbig folyton készletben, izléses, szolid
kivitelű **kárpitozott butorok** nagy választékban.

A nagy készletnek megfelelő üzleti helyiségünk az udvarban lévén, nem kell a
külső pompát megfizetni s így készítményeinket **bárkinél is olcsóbban** adhatjuk. En-
nél fogva ajánljuk a n. é. vevőközönségnek raktárunk megkeresését — meggyőződés végett —
el nem mulasztani Kiváló tisztelettel

580

Rosmanith Albert és Fia.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Kivánatra képes árjegyzék.

Bámulatos olcsó árak!

Kifinomó anyag. Izléses kivitel.

Telefon 219.

Alapított 1850.

Gebhart J. és fia Aradon.

Andrassy-tér 16.

Világítási cikkek.

Legnagyobb választék

Ditmár-féle

villanyos és légszeszcsillároknak

Bivállalunk világítási berendezéseket.

Átalakításokat petróleumról villanyvilági-
tásra.

Különlegesség:

Ditmár-féle

gyémánt-égők.

Nagyobb fény mellett kevesebb fogyasztás.

Porcellán áruk:

Étkező készletek: Leg-
teljesebb collectió étkező, tea,
kávé és feketekávé készletek-
ből. A legolcsóbbaktól a legfi-
nomabb kiállításukig.

Egyes kávé, teás és mokka
csészékben, valamint csemege
és egyéb tányérokban a vidé-
ken páratlan olcsó és gazdag
választék.

Disz mű tárgyakból a legújabb
perámiai művek készleten tar-
tatnak. 2060

Üvegáruk:

Bel és külföldi üveg készle-
tek utolérhetlen olcsó áron.
A legegyszerűbbtől a legmoder-
nebb újdonságokig. Színes üveg
disztárgyakból állandó nagy
készlet.

Fémáruk:

„Kayser zinn“ disz és hasz-
nálati tárgyakból egyedüli rak-
tár. „Szandrik“ körmőczbányai
ezüstműveinek képviselője. Al-
pacca ezüst evőeszközök és
disztárgyak. Alpaccaáruk.